

A9-0039/2021

10.3.2021

ZPRÁVA

o dopadech změny klimatu na lidská práva a úloze ochránců životního prostředí v této oblasti
(2020/2134(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodajka: **María Soraya Rodríguez Ramos**

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
STANOVISKO VÝBORU PRO ROZVOJ	22
STANOVISKO VÝBORU PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A BEZPEČNOST POTRAVIN	30
STANOVISKO VÝBORU PRO OBČANSKÉ SVOBODY, SPRÁVEDLNOST A VNITŘNÍ VĚCI	39
INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	47
JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	48

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o dopadech změny klimatu na lidská práva a úloze ochránců životního prostředí v této oblasti (2020/2134(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv, příslušné smlouvy, úmluvy a nástroje Organizace spojených národů (OSN) týkající se lidských práv, zejména na Deklaraci OSN o právech původních obyvatel, kterou Valné shromáždění OSN přijalo dne 13. září 2007, a na Listinu základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), která stanoví, že všechny lidské bytosti mají právo plně požívat svých lidských práv a základních svobod bez diskriminace,
- s ohledem na Deklaraci OSN o obráncích lidských práv z roku 1998,
- s ohledem na rezoluci Valného shromáždění OSN A/RES/53/144 ze dne 8. března 1999, v jejímž rámci byla přijata Deklarace o obráncích lidských práv,
- s ohledem na Úmluvu o biologické rozmanitosti přijatou v roce 1992 v Riu a podepsanou 168 zeměmi a na své usnesení ze dne 16. ledna 2020 o 15. zasedání konference smluvních stran (COP15) Úmluvy o biologické rozmanitosti¹,
- s ohledem na Agendu pro udržitelný rozvoj 2030, kterou přijalo Valné shromáždění OSN dne 25. září 2015, a na cíle udržitelného rozvoje,
- s ohledem na Rámcovou úmluvu Organizace spojených národů o změně klimatu (UNFCCC), která vstoupila v platnost dne 21. března 1994, na Kjótský protokol ze dne 11. prosince 1997 a na Pařížskou dohodu ze dne 22. dubna 2016,
- s ohledem na rezoluci č. 40/11 Rady OSN pro lidská práva ze dne 21. března 2019 o uznávání přínosu obránců lidských práv v oblasti životního prostředí k uplatňování lidských práv, ochraně životního prostředí a udržitelnému rozvoji,
- s ohledem na zprávy č. 31/52 ze dne 1. února 2016 a č. A/74/161 z roku 2019 zvláštního zpravodaje OSN na téma závazků v oblasti lidských práv týkajících se požívání bezpečného, čistého, zdravého a udržitelného životního prostředí,
- s ohledem na rezoluci č. 41/21 Rady OSN pro lidská práva ze dne 12. července 2019 o lidských právech a klimatu,
- s ohledem na zprávu Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) ze dne 10. prosince 2015 o změně klimatu a lidských právech a na definici obránců lidských práv v oblasti životního prostředí podle UNEP v dokumentu „who are environmental defenders“ (kdo jsou ochránci životního prostředí),
- s ohledem na zprávu zvláštního zpravodaje OSN pro extrémní chudobu a lidská práva ze dne 17. července 2019 o změně klimatu a chudobě,

---

¹ Přijaté texty, P9_TA(2020)0015.

- s ohledem na zvláštní zprávu Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC) z roku 2019 o změně klimatu, dezertifikaci, degradaci půdy, udržitelném hospodaření s půdou, potravinovém zabezpečení a proudění skleníkových plynů v suchozemských ekosystémech,
- s ohledem na zprávu OSN z června 2020 nazvanou „Gender, Climate & Security, Sustaining Inclusive Peace on the Frontlines of Climate Change“ (Rovnost žen a mužů, klima a bezpečnost: udržování všeobecného míru na frontových liniích změny klimatu), jejímiž spoluautory jsou UNEP, UN Women, Rozvojový program OSN (UNDP) a odbor pro politické a mírotvorné otázky OSN (UNDPPA),
- s ohledem na obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv,
- s ohledem na článek 37 Listiny, který EU zavazuje k tomu, aby do svých politik začleňovala vysokou úroveň ochrany životního prostředí a zvyšování jeho kvality;
- s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU), a zejména na její část 5 nazvanou „Vnější činnost Unie“ a hlavy I, II, III, IV a V této části,
- s ohledem na společné sdělení Komise ze dne 25. března 2020 nazvané „Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024“ (JOIN(2020)0005),
- s ohledem na závěry Rady ze dne 15. května 2017 o původním obyvatelstvu a společný pracovní dokument útvarů ze dne 17. října 2016 nazvaný „Implementing EU External Policy on Indigenous Peoples“ (Provádění vnější politiky EU, pokud jde o původní obyvatelstvo) (SWD(2016)0340), závěry Rady ze dne 19. listopadu 2018 o diplomacii v oblasti vody, ze dne 17. června 2019 o opatřeních EU k posílení multilateralismu založeného na pravidlech a ze dne 20. ledna 2020 o klimatické diplomacii,
- s ohledem na obecné zásady EU v oblasti lidských práv ohledně nezávadné pitné vody a odpovídajících hygienických podmínek přijaté Radou dne 17. června 2019 a na její hlavní zásady týkající se obránců lidských práv,
- s ohledem na svá dřívější usnesení týkající se případů porušování lidských práv, demokracie a právního státu,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. září 2017 o korupci a lidských právech ve třetích zemích²,
- s ohledem na zprávu Evropské agentury pro životní prostředí ze dne 4. prosince 2019 „Evropské životní prostředí – stav a výhled 2020: znalosti pro přechod k udržitelné Evropě“,
- s ohledem na prováděcí zásadu č. 10 vyjádřenou v prohlášení z Ria o životním prostředí a rozvoji z roku 1992, která usiluje o zajištění toho, aby každý jednotlivec měl přístup k informacím, měl možnost se účastnit rozhodování a mohl získat přístup ke spravedlnosti v environmentálních otázkách, s cílem zajistit právo na zdravé a udržitelné prostředí pro dnešní i budoucí generace,

---

² Úř. věst. C 337, 20.9.2018, s. 82.

- s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. června 2020 nazvané „Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 – navrácení přírody do našeho života“ (COM(2020)0380), ze dne 11. prosince 2019 o Zelené dohodě pro Evropu (COM(2019)0640) a ze dne 23. července 2019 nazvané „Posílení opatření EU na ochranu a obnovu světových lesů“ (COM(2019)0352),
  - s ohledem na své usnesení ze dne 15. ledna 2020 o Zelené dohodě pro Evropu³,
  - s ohledem na zprávu Organizace OSN pro výživu a zemědělství z roku 2019 nazvanou „The State of the World’s Biodiversity for Food and Agriculture“ (Stav celosvětové biologické rozmanitosti pro výživu a zemědělství),
  - s ohledem na významnou hrozbu úbytku biologické rozmanitosti popsanou v globální hodnotící zprávě o biologické rozmanitosti a ekosystémových službách ze dne 31. května 2019, kterou zveřejnila Mezivládní vědecko-politická platforma pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES),
  - s ohledem na své usnesení ze dne 3. července 2018 o porušování práv původních obyvatel ve světě, včetně zabírání půdy⁴,
  - s ohledem na své usnesení ze dne 17. dubna 2020 o koordinovaných opatřeních EU v boji proti pandemii COVID-19 a jejím následkům⁵,
  - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
  - s ohledem na stanoviska Výboru pro rozvoj, Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin a Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci,
  - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A9-0039/2021),
- A. vzhledem k tomu, že všechny osoby, místní komunity a místní obyvatelé mají právo plně požívat svých lidských práv zakotvených ve Všeobecné deklaraci lidských práv;
- B. vzhledem k tomu, že dopady změny klimatu a pokračujícího zhoršování životního prostředí na sladkovodní zdroje, ekosystémy a životy komunit již nyní ohrožují účinné požívání lidských práv, včetně práva na život, zabezpečení potravin, nezávadnou pitnou vodu a hygienické podmínky, zdraví, bydlení, sebeurčení, práci a rozvoj, jak je uvedeno v rezoluci č. 41/21 Rady OSN pro lidská práva; vzhledem k tomu, že i když bude dosaženo mezinárodního cíle omezit globální oteplování na 2 °C nad úroveň před průmyslovou revolucí, tyto dopady se v nadcházejících desetiletích výrazně prohloubí; vzhledem k tomu, že jednotlivé země přispívají ke změně klimatu v různé míře a mají společnou, avšak diferencovanou odpovědnost; vzhledem k tomu, že změna klimatu představuje okamžitou a dalekosáhlou hrozbu pro obyvatele světa, zejména pro chudé, kteří jsou obzvláště zranitelní, jak je uvedeno v rezoluci Rady OSN pro lidská práva č. 7/23;

³ Přijaté texty, P9_TA(2020)0005.

⁴ Úř. věst. C 118, 8.4. 2020, s. 15.

⁵ Přijaté texty P9_TA(2020)0054.

- C. vzhledem k tomu, že OSN spolu s dalšími mezinárodními organizacemi a odborníky požaduje globální uznání práva na zdravé a bezpečné životní prostředí jakožto všeobecného práva;
- D. vzhledem k tomu, že řešení změny klimatu nastoluje otázky spravedlnosti a rovnosti, a to jak na mezinárodní, tak na vnitrostátní úrovni, i mezi generacemi; vzhledem k tomu, že přístup ke spravedlnosti v záležitostech životního prostředí, přístup k informacím a účast veřejnosti na rozhodování jsou zakotveny v prováděcí zásadě č. 10 prohlášení z Ria o životním prostředí a rozvoji, Aarhuské úmluvě⁶ ze dne 25. června 1998 a Úmluvě z Escazú⁷ ze dne 4. března 2018;
- E. vzhledem k tomu, že zhoršování životního prostředí, změna klimatu a neudržitelný rozvoj představují nejnaléhavější a nejzávažnější faktory ohrožující možnost současných i budoucích generací požívat řady lidských práv; vzhledem k tomu, že smluvní strany UNFCCC mají povinnost přijímat účinná opatření ke zmírnění změny klimatu, posílení přizpůsobivosti zranitelných skupin obyvatel a zabránění předvídatelným ztrátám na životech;
- F. vzhledem k tomu, že smluvní strany UNFCCC mají povinnost shromažďovat a šířit informace o dopadech na životní prostředí a usnadnit účast veřejnosti na rozhodování v záležitostech životního prostředí;
- G. vzhledem k tomu, že přístup ke změně klimatu z pohledu lidských práv zdůrazňuje zásady univerzality a nediskriminace a současně podtrhuje skutečnost, že práva jsou zaručena všem osobám na světě, včetně zranitelných skupin, aniž by docházelo k jakémukoli rozlišování, například na základě rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, náboženského vyznání, politických či jiných názorů, národního nebo sociálního původu, majetku, původu nebo jiného postavení;
- H. vzhledem k tomu, že vlády, společenství i jednotlivci nesou etickou i mezigenerační odpovědnost, aby byli stále proaktivnější v oblasti politiky a spolupráce s cílem dohodnout se na mezinárodních normách umožňujících ochránit a zachovat planetu pro současné i budoucí generace a zaručit jim tak plné požívání jejich lidských práv a zmírnit negativní dopady změny klimatu;
- I. vzhledem k tomu, že se všeobecně uznává, že závazky a povinnosti států a soukromého sektoru v oblasti lidských práv mají specifické důsledky, pokud jde o změnu klimatu; vzhledem k tomu, že neschopnost chránit životní prostředí a ty, kteří o jeho ochranu usilují, je v rozporu s právně závaznými povinnostmi států v oblasti lidských práv a mohlo by představovat porušení některých práv, například práva na zdravé životní prostředí nebo práva na život; vzhledem k tomu, že stále více obchodních činností a operací ve třetích zemích má závažné dopady na lidská práva a životní prostředí;
- J. vzhledem k tomu, že Pařížská dohoda je první mezinárodní smlouva, která výslovně uznává vazbu mezi opatřeními v oblasti klimatu a lidskými právy, což umožňuje využívat platné právní nástroje v oblasti lidských práv k naléhání na státy a soukromé

---

⁶ Úmluva Evropské hospodářské komise Organizace spojených národů o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí, 25. června 1998.

⁷ Regionální dohoda o přístupu k informacím, účasti veřejnosti a spravedlnosti v záležitostech životního prostředí v Latinské Americe a Karibiku, 4. března 2018.

společnosti, aby snížily emise; vzhledem k tomu, že v rámci Pařížské dohody neexistují žádné konkrétní nástroje k vyvození odpovědnosti státních aktérů a podnikatelských subjektů za jejich dopady na změnu klimatu a uplatňování lidských práv;

- K. vzhledem k tomu, že Evropský soud pro lidská práva jasně stanovil, že různé druhy zhoršování životního prostředí mohou vést k porušování hmotných lidských práv, jako je právo na život, soukromý a rodinný život a pokojné užívání domova a zákaz nelidského a ponižujícího zacházení;
- L. vzhledem k tomu, že klimatická spravedlnost se zaměřuje na řešení klimatické krize prostřednictvím právních předpisů v oblasti lidských práv s cílem odstranit mezery ve vymezení odpovědnosti za správu v oblasti klimatu, a to s využitím soudních sporů v oblasti klimatu k vyvození odpovědnosti států a podnikatelských subjektů a k zajištění toho, aby nesly odpovědnost za svou činnost, pokud jde o řádnou ochranu přírody samu o sobě i s cílem umožnit důstojný a zdravý život stávajícím a budoucím generacím;
- M. vzhledem k tomu, že několik probíhajících právních případů dokládá porušení lidských práv a otevírá cestu k odpovědnosti v souvislosti se selháním nebo nečinností států a podnikatelských subjektů při řešení důsledků změny klimatu;
- N. vzhledem k tomu, že intenzivnější soupeření o přírodní zdroje pod vedením soukromých společností, někdy s účastí vlády, postavilo ochránce životního prostředí a domorodé komunity, které usilují o ochranu svých tradičních území, do čela environmentálních akcí a učinilo z nich přední cíle pronásledování;
- O. vzhledem k tomu, že dopady změny klimatu na oblast lidských práv budou pocíťovány nejen těmi nejzranitelnějšími osobami, ale celou světovou populací; vzhledem k tomu, že nejzranitelnější komunity a země, které způsobují nejmenší znečištění a nejméně ničí životní prostředí, trpí přímými důsledky změny klimatu nejvíce; vzhledem k tomu, že údaje vypovídající o nemocech a předčasných úmrtích v důsledku znečištění životního prostředí jsou již třikrát vyšší než údaje o počtu osob nemocných AIDS, tuberkulózou a malárií dohromady, čímž je ohroženo právo na život, zdravé životní prostředí a čistý vzduch; vzhledem k tomu, že přírodní katastrofy, jako jsou povodně, tropické bouře a dlouhá období sucha, jsou stále častější a mají škodlivé důsledky pro potravinové zabezpečení v zemích globálního Jihu a pro uplatňování řady lidských práv;
- P. vzhledem k tomu, že environmentální spravedlnost je součástí sociální spravedlnosti a že dopady změny klimatu jsou asymetrické a jejich nepříznivé účinky jsou ničivé pro současné a budoucí generace, zvláště v rozvojových zemích; vzhledem k tomu, že změna klimatu intenzivně ovlivňuje rozvojové země a zhoršuje stávající sociální a hospodářské nerovnosti, což způsobuje, že zranitelné skupiny nepřiměřeně trpí jejími nepříznivými účinky;
- Q. vzhledem k tomu, že změna klimatu stále více přispívá k vysídlování a migraci, a to jak uvnitř států, tak za jejich hranice; vzhledem k tomu, že vysídlování je bezprostřední perspektivou pro některé komunity, jako jsou komunity žijící v oblastech ohrožených dezertifikací, komunity nacházející se v rychle tající Arktidě, v nízko položených pobřežních oblastech a na malých ostrovech nebo v jiných choulostivých ekosystémech a rizikových územích; vzhledem k tomu, že od roku 2008 bylo každoročně vysídleno v průměru 24 milionů lidí v důsledku katastrofických povětrnostních jevů a to zejména v rámci tří nejzranitelnějších regionů – subsaharské Afriky, jižní Asie a Latinské

Ameriky; vzhledem k tomu, že podle údajů UNDP 80 % osob vysídlených v důsledku změny klimatu tvoří ženy; vzhledem k tomu, že stále častější vysídlování způsobené klimatem může pro dotčené obyvatele představovat přímou hrozbu, pokud jde o jejich lidská práva, kulturu a tradiční znalosti, a může mít významný dopad na místní komunity v zemích a na územích, kam se přijdou usadit;

- R. vzhledem k tomu, že omezení spojená s pandemií COVID-19 a dočasná omezení pohybu snížila transparentnost a monitorování porušování lidských práv a v souvislosti s nimi probíhá zesílené politické zastrašování a digitální dohled, zatímco zároveň dochází k omezování přístupu ke spravedlnosti a možnostem, které ochránci životního prostředí, místní aktéři, domorodé komunity a ostatní mají k tomu, aby se účinně podíleli na rozhodovacích procesech; vzhledem k tomu, že dočasná omezení pohybu domorodých komunit a hygienická opatření omezila jejich schopnost střežit a chránit svá území; vzhledem k tomu, že takováto omezení musí být podložena legitimními a demokratickými právními předpisy; vzhledem k tomu, že schopnost mezinárodního společenství sledovat a vyšetřovat údajná porušení práv se v důsledku pandemie výrazně snížila;
- S. vzhledem k tomu, že schopnost lidí přizpůsobovat se změně klimatu je do velké míry spjata s jejich přístupem k základním lidským právům a se zdravím ekosystémů, na nichž závisí jejich živobytí a dobré životní podmínky; vzhledem k tomu, že opatření na zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se této změně, například přístup k přírodním zdrojům, jako jsou půda, voda a lesy, a využívání těchto zdrojů, jakož i přesídlování lidí, mohou mít rovněž nepříznivý dopad na požívání lidských práv; vzhledem k tomu, že podle zprávy zvláštního zpravodaje pro extrémní chudobu a lidská práva o změně klimatu a chudobě ze dne 17. července 2019 ponесou rozvojové země a regiony odhadem 75–80 % nákladů spojených se změnou klimatu;
- T. vzhledem k tomu, že změna klimatu by mohla zvrátit lidský rozvoj tím, že sníží zemědělskou produktivitu, zvýší nejistotu v oblasti zajišťování potravin a vody, zvýší vystavení extrémním přírodním katastrofám, způsobí kolaps ekosystémů a zvýší zdravotní rizika;
- U. vzhledem k tomu, že podle Světové zdravotnické organizace (WHO) se očekává, že po roce 2030 způsobí změna klimatu přibližně 250 000 úmrtí ročně v důsledku podvýživy, malárie, průjmu a tepelného stresu; vzhledem k tomu, že podle Světového potravinového programu jsou klimatické šoky celosvětově jedním ze tří hlavních faktorů způsobujících nedostatek potravin; vzhledem k tomu, že v roce 2019 bylo přibližně 750 milionů osob – tedy téměř každý desátý člověk na světě – vystaveno vážnému nedostatku potravin;
- V. vzhledem k tomu, že klimatická krize zesiluje nerovnosti mezi muži a ženami, neboť mimořádné klimatické události, přírodní katastrofy a dlouhodobé zhoršování životního prostředí ohrožují domovy, živobytí a komunitní sociální vazby a infrastrukturu s nepřiměřenými dopady na ženy a dívky, což zahrnuje větší objem neplacené pečovatelské práce a práce v domácnosti, větší výskyt násilí na základě pohlaví a marginalizaci vzdělávání, zapojení a emancipace žen;
- W. vzhledem k tomu, že násilí páchané na ekologických aktivistech, a zejména aktivistkách, a na obráncích environmentálních práv a jejich právnících se stalo dobře

zdokumentovaným trendem, a to i prostřednictvím zpravodajství v hromadných sdělovacích prostředcích a na sociálních médiích; vzhledem k tomu, že aktivistky jsou vystaveny genderově specifickým formám násilí a zastrašování, které jsou velmi znepokojivé;

- X. vzhledem k tomu, že ochránci životního prostředí stojí v první linii, pokud jde o opatření v oblasti klimatu a snahy o posílení odpovědnosti; vzhledem k tomu, že subjekty v oblasti lidských práv čím dál více upozorňují na to, že je ochránce životního prostředí potřeba specificky chránit; vzhledem k tomu, že zužování prostoru pro občanskou společnost je celosvětovým jevem, jenž nepřiměřeně postihuje obránce lidských práv, kteří se věnují otázkám životního prostředí a krajiny a často se nacházejí ve venkovských nebo izolovaných oblastech, kde mají omezený přístup k ochranným mechanismům; vzhledem k tomu, že velká většina případů porušení lidských práv namířená proti obráncům lidských práv a ochráncům životního prostředí je páchána v atmosféře téměř úplné beztrestnosti; vzhledem k tomu, že podpora a ochrana obránců lidských práv a ochránců životního prostředí patří mezi stanovené priority vnější činnosti EU ve světě i v jejím sousedství; vzhledem k tomu, že Unie musí využívat všechny nástroje, které má v tomto ohledu k dispozici;
- Y. vzhledem k tomu, že v posledních letech se ochránci životního prostředí stávají stále častěji obětí vražd, únosů, mučení, genderově motivovaného násilí, výhrůžek, obtěžování, zastrašování, ocerňujících kampaní, kriminalizace, soudní šikany, nuceného vystěhovávání a vysídlování;
- Z. vzhledem k tomu, že zvláštní zpravodaj OSN pro situaci obránců lidských práv vyjádřil obavu týkající se obránců lidských práv ve všech zemích, neboť jsou vystavováni omezením svobody pohybu, shromažďování, vyjadřování a sdružování a jsou cílem falešných obvinění, nespravedlivých soudních řízení, svévolného zatýkání a věznění, mučení a poprav;
- AA. vzhledem k tomu, že zpráva organizace Global Witness z roku 2020 odhaluje, že v roce 2019 bylo zavražděno 212 aktivistů zabývajících se ochranou půdy a životního prostředí, což oproti roku 2018 představuje 30% nárůst; vzhledem k tomu, že přibližně 40 % obětí bylo z řad původních obyvatel a tradičních vlastníků půdy a k více než dvěma třetinám těchto vražd došlo v Latinské Americe;
- AB. vzhledem k tomu, že původní obyvatelé požívají zvláštních práv v oblasti ochrany životního prostředí, půdy a zdrojů, jak je zakotveno v článku 7 Úmluvy Mezinárodní organizace práce (MOP) o domorodém a kmenovém obyvatelstvu z roku 1989; vzhledem k tomu, že článek 29 Deklarace OSN o právech původních obyvatel z roku 2007 stvrzuje, že „původní obyvatelé mají právo na zachování a na ochranu životního prostředí a produkční kapacity jejich krajin či území a zdrojů“;
- AC. vzhledem k tomu, že Dohoda z Escazú je první regionální dohodou o přístupu k informacím, účasti veřejnosti a spravedlnosti v záležitostech životního prostředí v Latinské Americe a Karibiku; vzhledem k tomu, že Dohoda z Escazú, která byla stranám postoupena k ratifikaci od 1. září 2019, je první smlouvou stanovující právo na zdravé životní prostředí (článek 4); vzhledem k tomu, že dohoda z Escazú, která potvrzuje význam regionální spolupráce, může sloužit jako inspirace pro další regiony, které čelí podobným výzvám; vzhledem k tomu, že Aarhuská úmluva stanoví řadu práv

jednotlivců a organizací občanské společnosti, pokud jde o životní prostředí, včetně přístupu k informacím o životním prostředí, účasti veřejnosti na rozhodování o životním prostředí a přístupu ke spravedlnosti; vzhledem k tomu, že smluvní strany této úmluvy jsou povinny přijmout potřebná opatření s cílem zabezpečit, aby veřejné orgány (na celostátní, regionální a místní úrovni) přispívaly k účinnému uplatňování těchto práv;

Dopad změny klimatu na lidská práva

1. zdůrazňuje, že požívání, ochrana a prosazování lidských práv pramenících z lidské důstojnosti a zdravá a udržitelná planeta spolu vzájemně úzce souvisejí; vyzývá EU a její členské státy, aby jednaly jako důvěryhodný a spolehlivý partner na globální scéně prostřednictvím přijímání, posilování a uplatňování právních předpisů, které jsou v souladu s komplexním přístupem k opatřením v oblasti klimatu založeným na lidských právech, s cílem řídit politiky a opatření zaměřené na zmírnění změny klimatu a přizpůsobení se této změně a zajistit, aby byly přiměřené, dostatečně ambiciózní, nediskriminační a v souladu se závazky v oblasti základních lidských práv; konstatuje, že zásady a normy odvozené z mezinárodního práva v oblasti lidských práv by měly poskytovat vedení všem politikám a programům souvisejícím se změnou klimatu, a to ve všech fázích tohoto procesu; vyzývá EU a její členské státy, aby motivovaly státy mimo EU, společnosti a místní vládní orgány k provádění a přijímání řešení a opatření, která budou přispívat k ochraně životního prostředí a k řešení důsledků změny klimatu;
2. vyzývá Unii a její členské státy, aby posílily vazby mezi lidskými právy a životním prostředím v rámci své vnější činnosti a aby pomáhaly mezinárodním, regionálním a místním mechanismům v oblasti lidských práv a podporovaly je při řešení výzev v oblasti životního prostředí, zejména dopadu změny klimatu na plné požívání lidských práv; vyzývá Komisi, aby zajistila začleňování otázek týkajících se změny klimatu a lidských práv do všech příslušných politik EU a zaručila soudržnost těchto politik; připomíná, že je důležité podporovat činnosti, které zvyšují povědomí o dopadech změny klimatu, zhoršování životního prostředí a ztráty biologické rozmanitosti na lidská práva; dále vyzývá Unii, aby podporovala a posilovala spolupráci s třetími zeměmi s cílem začleňovat do právních předpisů a politik v oblasti životního prostředí přístup založený na lidských právech;
3. zdůrazňuje nutnost příležitostí lidského rozvoje pro všechny; zdůrazňuje riziko porušování lidských práv v mezinárodních dodavatelských řetězcích komodit jak pro tradiční energetiku, tak pro energii z obnovitelných zdrojů založených na zelených technologiích, jako je dětská práce v kobaltových dolech, které zajišťují suroviny pro celosvětový řetězec lithium-iontových baterií; vyzývá Komisi, aby při posuzování možností Unie v oblasti energetiky a dopravních technologií zohledňovala dopady na lidská práva;
4. zdůrazňuje, že nedostatek vody jako jeden z důsledků změny klimatu má dopady pro mnoho lidí na celém světě; vyzývá EU a její členské státy, aby řešily nedostatek vody jakožto klíčovou prioritu jejich legislativního a politického programu; konstatuje, že špatné hospodaření s půdou a přírodními zdroji přispívá k novým konfliktům a brání mírovému řešení těch stávajících; připomíná stále častější soupeření o ztenčující se množství zdrojů i skutečnost, že se tato situace ještě zhoršuje kvůli degradaci životního prostředí, růstu počtu obyvatel a změně klimatu;

5. připomíná zákonnou povinnost dodržovat právo na bezpečné, čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí, což je mimo jiné podmínkou pro udržitelnou hospodářskou činnost, která přispívá k blahobytu a živobytí jednotlivců a komunit; připomíná, že mezinárodní právní úprava v oblasti lidských práv stanoví opravné prostředky pro náhradu škod způsobených změnou klimatu jednotlivcům, původním komunitám a obráncům lidských práv v oblasti životního prostředí, pro uskutečňování opatření v boji proti změně klimatu a pro vyvození odpovědnosti států, podniků a jednotlivců za jejich činnosti, které mají dopad na změnu klimatu a lidská práva; vyzývá v tomto ohledu EU, aby podpořila boj proti beztrestnosti jako jednu ze svých klíčových priorit vytvořením nástrojů, které umožní plné, účinné a udržitelné provádění právních předpisů v oblasti lidských práv a životního prostředí a jejich vynucování;
6. vyzývá Komisi, aby zajistila účinné provádění a sledování konkrétních závazků týkajících se lidských práv, životního prostředí a změny klimatu, které již byly stanoveny v Akčním plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024, a zahrnutí genderového hlediska do provádění tohoto plánu;
7. podporuje mandát zvláštního zpravodaje OSN pro lidská práva a životní prostředí zasazovat se o globální uznání práva na život v bezpečném, čistém, zdravém a udržitelném životním prostředí jakožto lidského práva; vyzývá Unii a její členské státy, aby na příštím zasedání Valného shromáždění OSN podpořily celosvětové uznání tohoto práva; domnívá se, že toto uznání by mělo sloužit jako katalyzátor pro silnější environmentální politiky, lepší prosazování práva, veřejnou účast na rozhodování o otázkách životního prostředí, přístup k informacím a spravedlnosti a dosahování lepších výsledků pro člověka a planetu;
8. naléhavě žádá Komisi, aby i nadále sledovala situaci v oblasti lidských práv a změny klimatu a aby posuzovala pokrok při integraci a začleňování problematiky lidských práv do všech aspektů opatření v oblasti klimatu na vnitrostátní i mezinárodní úrovni, v úzké spolupráci s Radou OSN pro lidská práva / Vysokým komisařem OSN pro lidská práva; vybízí v tomto ohledu Unii, aby podnikla kroky s cílem začlenit do Listiny základních práv EU právo na bezpečné a zdravé životní prostředí a dosáhnout plného souladu s jejím článkem 37; zdůrazňuje v tomto ohledu význam úzké spolupráce se státy a všemi příslušnými institucionálními subjekty zapojenými do zabezpečování řádného provádění ustanovení v oblasti lidských práv a životního prostředí;
9. zdůrazňuje, že by všem lidem mělo být bez jakékoli diskriminace přiznáno základní právo na bezpečné, čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí a stabilní klima a že toto právo musí být zajišťováno na základě ambiciózních politik a musí být plně vymahatelné prostřednictvím soudního systému na všech úrovních;
10. domnívá se, že začlenění lidského práva na zdravé životní prostředí do klíčových environmentálních dohod a procesů je rozhodující pro komplexní reakci na pandemii COVID-19, která zahrnuje přehodnocení vztahu mezi lidmi a přírodou, čímž se sníží rizika a zabrání budoucím škodám v důsledku zhoršování stavu životního prostředí;
11. vybízí EU a její členské státy, aby přijaly odvážné iniciativy s aktivní podporou zvláštního zástupce EU pro lidská práva s cílem bojovat proti beztrestnosti pachatelů trestné činnosti proti životnímu prostředí na celosvětové úrovni a připravit půdu v rámci Mezinárodního trestního soudu (MTS) pro nová jednání mezi stranami s cílem uznat

„ekocidu“ za mezinárodní trestný čin podle Římského statutu; vyzývá Komisi a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředsedu Komise, aby zřídili program zaměřený na budování kapacit vnitrostátních jurisdikcí členských států v těchto oblastech;

12. vyzývá Unii a její členské státy, aby pravidelně posuzovaly, jak může vnější rozměr Zelené dohody pro Evropu nejlépe přispět k ucelenému a na lidských právech založenému přístupu k opatřením v oblasti klimatu a ztráty biologické rozmanitosti; vybízí EU, aby k provádění Zelené dohody pro Evropu využila široké škály vnějších politik, nástrojů a politických a finančních nástrojů, které má k dispozici; vybízí EU k revizi svých mechanismů financování v oblasti klimatu a k případnému předložení návrhů na jejich změnu, s cílem zajistit plné dodržování lidských práv a vytvořit za tímto účelem silné záruky; vyzývá k vytvoření kontaktních míst pro klima v rámci příslušných útvarů Komise a Evropské služby pro vnější činnost, jejichž úkoly by mimo jiné zahrnovaly zabezpečování odolnosti proti změně klimatu v rámci veškeré vnější činnosti EU; vyzývá k transparentní a informativní komunikaci o těchto otázkách v rámci programů rozvojové spolupráce EU se třetími zeměmi;
13. vyzývá k začleňování genderového hlediska do politik a programů udržitelného rozvoje s cílem zajistit, aby práva žen a dívek – včetně sexuálního a reprodukčního zdraví a práv a nezbytných zdravotnických služeb –, podpora rovnosti žen a mužů a klimatická spravedlnost byly prosazovány prostřednictvím strategických programů;
14. vyzývá Komisi, aby posílila finanční a technickou podporu a činnosti v oblasti budování kapacit na podporu třetích zemí při začleňování lidských práv do jejich vnitrostátních opatření a programů v oblasti klimatu a při dodržování mezinárodních environmentálních právních předpisů s cílem zajistit, aby změna klimatu nezasahovala do uplatňování lidských práv v těchto zemích; bere na vědomí interinstitucionální dohodu dosaženou v souvislosti s nástrojem pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI), podle které se 30 % finančních prostředků použije na podporu cílů v oblasti klimatu a životního prostředí; trvá na tom, aby veškeré činnosti evropských finančních institucí ve třetích zemích, zejména Evropské investiční banky a Evropské banky pro obnovu a rozvoj, byly v souladu se závazky EU v oblasti klimatu a řídily se přístupem založeným na lidských právech; vyzývá k posílení a prohloubení jejich příslušných mechanismů pro vyřizování stížností⁸ zaměřených na jednotlivce nebo skupiny, kteří se domnívají, že těmito činnostmi byla porušena jejich práva a že mohou mít nárok na náhradu;
15. důrazně podporuje, aby byla problematika lidských práv začleněna do globálního rámce pro biologickou rozmanitost po roce 2020 v souladu s nedávným sdělením Komise nazvaným „Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 – navrácení přírody do našeho života“; domnívá se, že v zájmu začlenění problematiky lidských práv do globálního rámce pro biologickou rozmanitost po roce 2020 by se nové cíle měly zaměřit, a to na vnitrostátní i celosvětové úrovni, na uznání a provádění práva na čisté, zdravé, bezpečné a udržitelné životní prostředí;
16. připomíná význam ochrany Arktidy před změnou klimatu a nezbytnost politiky EU pro Arktidu;

---

⁸ Nezávislý mechanismus odpovědnosti za projekty Evropské banky pro obnovu a rozvoj a mechanismus pro vyřizování stížností skupiny Evropské investiční banky.

17. uznává dopad vzájemného propojení změny klimatu, zhoršování životního prostředí a přírodních katastrof za jeden z významných faktorů migrace a vysídlování způsobeného změnou klimatu a vyjadřuje politování nad nedostatečnou ochranou lidských práv na mezinárodní úrovni pro jednotlivce, kteří jsou obětí této situace; domnívá se, že takové vysídlování by se mělo řešit na mezinárodní úrovni; vyzývá Komisi a členské státy, aby na mezinárodních fórech i ve vnější činnosti EU spolupracovaly na vytvoření mezinárodního rámce pro řešení vysídlování a migrace způsobených změnou klimatu; vybízí Komisi a členské státy, aby spolupracovaly na zvýšení své podpory pro opatření k posílení odolnosti v regionech vystavených škodlivým účinkům změny klimatu a aby podpořily lidi, kteří byli vysídleni v důsledku změny klimatu a kteří již nemohou žít v místě svého bydliště; zdůrazňuje, že Výbor OSN pro lidská práva stanovil, že při zvažování vyhoštění žadatelů o azyl musí státy brát v úvahu dopady klimatické krize v zemi původu na lidská práva; vítá začlenění migrace a vysídlení způsobených změnou klimatu do rámce pro přizpůsobení se změně klimatu z Cancúnu;
18. podporuje takový přístup k řízení migrace ve třetích zemích, který je založen na lidských právech a který bere v potaz veškeré nedostatky v ochraně lidských práv v souvislosti s migrací; v této souvislosti připomíná stávající nástroje pro legální cesty a domnívá se, že takové nástroje je třeba nadále zavádět pro osoby, které potřebují ochranu; podporuje určení a prosazování osvědčených postupů týkajících se povinností a závazků v oblasti lidských práv, které podporují a posilují tvorbu politik v oblasti ochrany životního prostředí na unijní a mezinárodní úrovni;
19. trvá na naplňování práv všech jednotlivců bez jakékoli diskriminace na základě místa jejich bydliště nebo sociální situace, zejména těch, kteří jsou nejvíce ohroženi nepříznivými dopady změny klimatu; zdůrazňuje, že je důležité zajistit a usnadnit veřejnou účast těchto zranitelných skupin na rozhodnutích, která mají dopad na jejich živobytí;
20. připomíná skutečnost, že změna klimatu umocňuje nerovnost, násilí a diskriminaci žen; vyzývá EU a její členské státy, aby navrhovaly a prováděly politiky s průřezovým hlediskem rovnosti žen a mužů v oblasti obchodu, spolupráce, klimatu a vnější činnosti, a podpořily tak postavení žen a jejich účast na rozhodovacím procesu a uznaly specifická omezení, se kterými se dívky a ženy potýkají;
21. vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily úlohu a kapacitu regionálních orgánů pro lidská práva a dalších mechanismů při řešení propojení mezi změnou klimatu a lidskými právy a prosazovaly environmentální práva a ochranu obránců práv v oblasti životního prostředí; zejména vyzývá Komisi, aby zahájila program na podporu dohody z Escazú, který by mimo jiné pomohl státům, které jsou smluvními stranami, při ratifikaci a provádění dohody, pomohl občanské společnosti podílet se na jejím provádění a přispívat k ní a poskytl by podporu dobrovolnému fondu zřízenému podle této dohody;

Reakce na COVID-19

22. zdůrazňuje, že celosvětová pandemie COVID-19 dokonale ilustruje dopad zhoršování životního prostředí na vytváření podmínek pro nárůst zoonóz se závažnými zdravotními, sociálními, hospodářskými a politickými důsledky; vyzývá Komisi

a členské státy EU, aby se zavázaly, že práva týkající se životního prostředí a obranu osob, které je chrání, začlení do každé reakce na pandemii COVID-19; vybízí členské státy a další zúčastněné strany, aby zohlednily globální nástroj Komise pro sledování dopadu pandemie COVID-19 na demokracii a lidská práva;

23. vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, že celosvětová recese způsobená pandemií COVID-19 by mohla snížit, zpozdít nebo změnit závazky států, pokud jde o mezinárodní cíle v oblasti klimatu a normy v oblasti lidských práv; vyzývá EU a její členské státy, aby zajistily, že politiky, které mají vést k hospodářskému oživení, budou plně v souladu s podporou a ochranou lidských práv, jak je zakotveno v článku 21 Lisabonské smlouvy, a rovněž s ochranou životního prostředí a udržitelným rozvojem;
24. naléhavě vyzývá místopředsedu Komise, vysokého představitele, Komisi a členské státy, aby se zasazovali o účinnou reakci na krizi způsobenou pandemií COVID-19, která by plně zohledňovala důležitost dodržování, ochrany a naplňování práva na bezpečné, čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí coby jako hráze proti případným budoucím environmentálním a zdravotním krizím, které by mohly ohrozit základní lidská práva; vyzývá Komisi a ESVČ, aby v souvislosti s krizí způsobenou pandemií COVID-19 zvýšily své ambice v oblasti klimatu a životního prostředí a aby formovaly ambiciózní strategický přístup k diplomatické činnosti v oblasti klimatu;
25. vyjadřuje znepokojení nad tím, že nouzová opatření a opatření dočasného omezení pohybu přijatá v reakci na COVID-19 mohla být v některých částech světa zneužita politickými orgány, bezpečnostními silami a nestátními ozbrojenými skupinami k omezování, zastrasování a vraždění obránců lidských práv včetně obránců životního prostředí a půdy; připomíná v této souvislosti, jak jsou vůči COVID-19 nepřiměřeně zranitelní obránci z řad původních obyvatel v důsledku slabé zdravotnické infrastruktury v odlehlých oblastech a zanedbávání ze strany vlády;
26. konstatuje, že pandemie COVID-19 ohrožuje potravinové zabezpečení a výživu milionů lidí na celém světě, neboť jsou zasaženy globální potravinové řetězce, a to v době, kdy jsou již potravinové zabezpečení a potravinové systémy pod tlakem v důsledku změny klimatu a přírodních katastrof; zdůrazňuje, že krize způsobená pandemií by mohla sloužit jako bod obratu pro obnovení rovnováhy a transformaci potravinových systémů a učinit je inkluzivnějšími, udržitelnějšími a odolnějšími;

Obránci lidských práv v oblasti životního prostředí a úloha původních obyvatel

27. připomíná povinnost států chránit obránce životního prostředí a jejich rodiny před pronásledováním, zastrasováním a násilím, jak je zakotveno v právních předpisech na ochranu lidských práv, a rovněž zaručit jejich základní svobody, a jejich povinnost uznat práva původních obyvatel a místních komunit a uznat přínos jejich zkušeností a znalostí k boji proti ztrátě biologické rozmanitosti a zhoršování životního prostředí; zdůrazňuje jejich specifickou úlohu a odborné znalosti v oblasti obhospodařování a ochrany půdy a vyzývá k intenzivnější spolupráci s původními obyvateli a k jejich začlenění a rovněž k úsilí o posílení jejich demokratické účasti na příslušných rozhodovacích procesech, včetně těch, které se týkají mezinárodní diplomacie v oblasti klimatu; vítá úsilí Komise o podporu účasti původních obyvatel prostřednictvím konkrétní podpory několika projektů, jako je centrum pro dokumentaci, výzkum a informace původních obyvatel (DOCIP); vybízí Komisi, aby i nadále podporovala

dialog a spolupráci mezi původními obyvateli a Evropskou unií, jakož i v rámci mezinárodních fór, zejména v souvislosti se změnou klimatu;

28. zdůrazňuje skutečnost, že ačkoli k útokům a hrozbám dochází všude na světě, zvláštní zpravodaj OSN pro situaci obránců lidských práv zdůrazňuje, že obzvláště dramatická je situace v Latinské Americe a Asii, kde mezinárodní investoři, společnosti a místní vlády ignorují právoplatné zájmy obyvatel; konstatuje, že v mnoha případech dochází ke konfliktům a porušování práv v souvislosti s hospodářskými nerovnostmi a sociálním vyloučením; odsuzuje soudní perzekuci a kriminalizaci ekologických aktivistů v amazonské oblasti, kde jsou případy útoků, vražd a pronásledování ekologických aktivistů stále častější; odsuzuje rostoucí počet útoků a případů pronásledování ekologických aktivistů v Hondurasu a nedávnou vraždu ekologických aktivistů z Guapinolu; upozorňuje na to, že podle záznamů bylo za poslední tři roky zabito 578 ochránců životního prostředí a půdy a obránců práv původních obyvatel; zdůrazňuje, že Filipíny se soustavně řadí mezi země, která je pro obránce environmentálních práv nejnebezpečnější; opětovně vyzývá Komisi, aby s ohledem na závažnost případů porušování lidských práv v této zemi a na skutečnost, že zde nedochází k žádnému podstatnému zlepšení a filipínské orgány neprojevují ochotu spolupracovat, zahájila postup, který může vést k dočasnému odnětí celních preferencí v rámci všeobecného systému preferencí plus (GSP+);
29. doporučuje, aby členské státy EU, které tak dosud neučinily, ratifikovaly Úmluvu MOP č. 169 o domorodém a kmenovém obyvatelstvu;
30. vyzývá Komisi, aby zajistila, že EU nebude podporovat iniciativy a projekty, které by vedly k nezákonnému zabírání půdy, nezákonné těžbě dřeva a odlesňování nebo měly jiný, takto škodlivý dopad na životní prostředí; odsuzuje veškeré pokusy o deregulaci ochrany životního prostředí a lidských práv v souvislosti s pandemií COVID-19 a s jinými krizemi;
31. ostře odsuzuje nárůst počtu vražd, hanlivých útoků, pronásledování, kriminalizace, případů odnětí svobody, obtěžování a zastrasování namířených proti původním obyvatelům a aktivistům za lidská práva v oblasti životního prostředí a ochráncům půdy na celém světě a požaduje, aby zodpovědné osoby byly pohnány k odpovědnosti,
32. zdůrazňuje, že obránkyně lidských práv v oblasti životního prostředí čelí dalším výzvám ve své práci, v komunitách a domácnostech, neboť jsou cílem genderově specifických hrozeb nebo jsou vystaveny genderově specifickému násilí; konstatuje, že ženským obránkyním hrozí větší riziko, že budou vystaveny určitým formám násilí a jiného porušování práv, předsudkům, vyloučení a odmítnutí než jejich mužské protějšky;
33. vyzývá EU a její členské státy, aby podporovaly všechny obránce lidských práv, zejména obránce environmentálních práv a jejich právní zástupce, a aby v případě potřeby upozorňovaly na jejich případy; je přesvědčen, že podpora obránců práv v oblasti životního prostředí by měla být zvýšena a že by EU měla veškeré represálie nebo útoky proti nim ze strany aktérů z podnikatelské nebo státní sféry odsuzovat prostřednictvím veřejných prohlášení a případně místních opatření; opakuje svůj postoj, že je třeba, aby ESVC, Komise a členské státy investovaly do konkrétních, genderově citlivých a dostupných mechanismů a programů ochrany obránců environmentálních práv, včetně místních a domorodých obránců, a tyto mechanismy posilovaly a aby

obránce zapojily do všech vyšetřování případů porušování práv;

34. vyjadřuje hluboké znepokojení nad situací ochránců životního prostředí, oznamovatelů, novinářů a právníků se specializací na životní prostředí, která se na celém světě neustále zhoršuje; vyzývá EU a její členské státy, aby chránily svobodu projevu, svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků a právo na shromažďování a zajistily bezpečnost a ochranu novinářů a oznamovatelů jak v EU, tak i prostřednictvím jejich vnějších vztahů; vyjadřuje hluboké znepokojení nad nekalými praktikami, zločiny a vražednými útoky, jimž stále ještě čelí novináři a pracovníci sdělovacích prostředků kvůli své činnosti; připomíná, že podání oznámení je vyjádřením svobody projevu a informací a plní stěžejní úlohu při odhalování případů porušení práva Unie a předcházení takovým případům, jakož i při posilování demokratické odpovědnosti a transparentnosti; vyzývá v této souvislosti Komisi, aby sledovala provedení směrnice (EU) 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, členskými státy a zaručila, aby členské státy tuto směrnici v plném rozsahu uplatňovaly⁹; považuje svobodu informací za důležitý nástroj pro řádné a včasné informování lidí, na něž může mít dopad změna klimatu, o škodlivém vlivu změny klimatu a o opatřeních přijímaných v zájmu přizpůsobování se této změně; požaduje dodržování svobody informací;
35. je si vědom toho, že ochránci životního prostředí jednají z nezbytnosti a ve snaze nalézt, vymyslet a šířit schůdná řešení a mechanismy prevence, odolnosti a adaptace vůči změně klimatu mezi lidmi žijícími v postižených oblastech;
36. vyzývá Komisi, aby věnovala zvláštní pozornost potřebám diferencované ochrany obránců lidských práv a uznala, že tyto ženy plní úlohu mocných iniciátorů změn, zejména pokud jde o opatření v oblasti klimatu; v této souvislosti zdůrazňuje, že je třeba podporovat budování kapacit a úlohu žen jakožto edukátorek a propagátorek změn a zajistit těmto organizacím odpovídající financování; připomíná, že čelné představitelky komunit a aktivistky v oblasti životního prostředí se často stávají oběťmi represe nebo dokonce vraždy, jako tomu bylo i v případě statečných aktivistek nominovaných do užšího výběru kandidátů na Sacharovovu cenu za svobodu myšlení, již uděluje Evropský parlament, a sice Marielle Francové z Brazílie, zavražděné v roce 2018, a Berty Cáceresové z Hondurasu, zavražděné v roce 2016;
37. vyzývá EU a členské státy, aby požadovaly a zajistily dodržování práva na svobodný, předchozí a informovaný souhlas původních obyvatel bez nátlaku v rámci každé dohody nebo rozvojového projektu, které mohou mít dopad na půdu, území nebo přírodní bohatství původních obyvatel; zdůrazňuje, že podpora práv původních obyvatel a jejich tradičních postupů je důležitá pro dosažení udržitelného rozvoje, boj proti změně klimatu a ochranu a obnovu biologické rozmanitosti při současném zajištění odpovídajících záruk;
38. vyzývá Komisi a Radu, aby využívaly všechny nástroje, které mají k dispozici, spolu s ustanoveními týkajícími se provádění a prosazování lidských práv v rámci zahraniční politiky Unie a dohod o přidružení na účinnou podporu a ochranu obránců lidských a environmentálních práv v sousedství EU, jakož i na vybízení kandidátských zemí EU, aby se účinně sblížovaly s evropskými hodnotami a normami;

---

⁹ Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17.

39. požaduje přijetí přílohy k obecným zásadám EU týkajícím se obránců lidských práv, která by byla věnována specifickým výzvám a potřebám ochránců životního prostředí a politiky EU v tomto ohledu; zdůrazňuje, že je důležité zajistit pokračování projektu ProtectDefenders.eu s vyšší mírou financování, jakož i dalších stávajících nástrojů EU na podporu obránců lidských práv;
40. požaduje přijetí seznamu EU s prioritními zeměmi, v nichž by ESVČ, Komise a členské státy zintenzivnily svou činnost na podporu obránců environmentálních práv a spolupracovaly s místními orgány na zavádění nebo zlepšování ochranných mechanismů a konkrétních právních předpisů, které vymezují ochránce životního prostředí, uznávají jejich práci a zaručují jejich ochranu; trvá na tom, že tento seznam priorit by měla vypracovat ESVČ v úzké spolupráci se zúčastněnými stranami a s Parlamentem a měla by jej každoročně aktualizovat; rovněž vyzývá místopředsedu Komise, vysokého představitele, aby každoročně předkládal veřejnou zprávu o opatřeních prováděných v prioritních zemích a o ochraně obránců životního prostředí na celém světě;
41. naléhavě vyzývá OSN, aby převzala větší úlohu při ochraně globálních ekosystémů a obránců životního prostředí, zejména v případech, kdy má změna klimatu vážný dopad na původní a místní komunity; vyzývá proto EU, aby podporovala iniciativu na úrovni OSN zaměřenou na mezinárodní pozorovatele, kteří by sledovali vážné škody na životním prostředí, závažné environmentální krize nebo situace, kdy jsou obránci environmentálních práv nejvíce ohroženi, a aby se zapojila do vytváření ochranného prostředí pro tyto obránce a pomáhala v tomto ohledu příslušným orgánům;
42. vyzývá Komisi a členské státy, aby prostřednictvím politického dialogu podpořily přijetí vnitrostátních akčních plánů, které ochráncům životního prostředí zaručí bezpečné a svobodné prostředí začleněním širší koncepce kolektivní ochrany, včetně politických opatření k legitimizaci komunit a skupin zapojených do ochrany životního prostředí; vyzývá Komisi, aby se zabývala výslovně lidskými právy původních obyvatel a místních komunit v rámci dobrovolných dohod o partnerství pro prosazování práva, správu a obchod v oblasti lesnictví (dobrovolné dohody o partnerství FLEGT);
43. připomíná, že podle Deklarace OSN o obráncích lidských práv musí státy chránit osoby, které se zasazují o ochranu biologické rozmanitosti, jako obránce lidských práv; vyjadřuje své uspokojení nad návrhem mezinárodních smluv, jako je dohoda z Escazú, která je klíčovým nástrojem pro Latinskou Ameriku a Karibik – regionu s nejvyšším počtem zaznamenaných případů vražd obránců lidských práv v oblasti životního prostředí;

UNFCCC, spravedlnost a odpovědnost

44. s politováním konstatuje skutečnost, že i kdyby všechny státy plně provedly vnitrostátně stanovené příspěvky (NDC), vedlo by to ke katastrofálnímu zvýšení globální teploty o 3 °C oproti úrovni před průmyslovou revolucí, což by bylo porušením Pařížské dohody; varuje, že takový scénář by měl za následek extrémní klimatické a environmentální dopady a dalekosáhlé negativní účinky na lidská práva;
45. vítá začlenění problematiky lidských práv do preambule Pařížské dohody a požaduje účinná opatření na dodržování a prosazování závazků v oblasti lidských práv při provádění této dohody a přijímání opatření v oblasti klimatu; vyjadřuje však

politování nad tím, že v dohodě neexistují žádná konkrétní ustanovení, která by vedla státní aktéry a aktéry v podnikatelské sféře k odpovědnosti za porušování lidských práv souvisejících se změnou klimatu;

46. naléhavě vyzývá smluvní strany UNFCCC, aby nadále zvyšovaly své ambice v oblasti zmírňování dopadů změny klimatu a přizpůsobení se této změně v souladu s cíli Pařížské dohody a aby začleňovaly lidskoprávní rozměr do svých vnitrostátně stanovených příspěvků a adaptačního sdělení; vyzývá sekretariát UNFCCC, aby ve spolupráci s vysokým komisařem OSN pro lidská práva vypracoval pokyny k tomu, jak začlenit ochranu lidských práv do vnitrostátně stanovených příspěvků a adaptačního sdělení; vybízí smluvní strany, aby přezkoumaly zamýšlené vnitrostátně stanovené příspěvky a vnitrostátně stanovené příspěvky a aby vypracovaly monitorovací mechanismy pro vnitrostátně stanovené příspěvky s plným a účinným zapojením původního obyvatelstva;
47. zdůrazňuje, že je třeba posílit součinnost mezi povinnostmi týkajícími se podávání zpráv o klimatu a lidských právech; domnívá se, že pokyny k rámci transparentnosti Pařížské dohody (článek 13) by měly smluvní strany vyzývat k poskytnutí informací nejen o emisích skleníkových plynů, ale také o tom, zda jsou politiky v oblasti klimatu prováděny v souladu s dalšími společenskými cíli a stávajícími právními rámci, a měly by proto zahrnovat informace o osvědčených postupech, včetně přístupů ke zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně založených na právech, jakož i podporu;
48. naléhavě vyzývá orgány EU, aby aktivně spolupracovaly při prosazování přístupu založeného na lidských právech v probíhajících mezinárodních jednáních o klimatu, konkrétně v rámci mechanismu udržitelného rozvoje a dalších pokynů pro mechanismy podle čl. 6 odst. 4 Pařížské dohody, které zajistí smysluplnou a informovanou účast držitelů práv, odpovídající environmentální a sociální záruky a nezávislé mechanismy nápravy; zdůrazňuje, že cílem mechanismu udržitelného rozvoje by mělo být financování projektů, z nichž budou mít prospěch ti, kteří jsou nejvíce zranitelní vůči dopadům změny klimatu, a že projekty financované v rámci mechanismu udržitelného rozvoje by měly projít posouzením dopadu na lidská práva, přičemž pouze projekty s pozitivními dopady jsou způsobilé pro registraci;
49. vyzývá Komisi, aby vypracovala kritéria způsobilosti pro granty EU, jež by nevládním organizacím působícím v oblasti životního prostředí, které jinak nemusí být způsobilé k financování kvůli své velikosti, umožnila získat inkluzivnější přístup k finančním prostředkům;
50. zdůrazňuje, že pro zajištění odpovědnosti všech aktérů musí nové mechanismy, jako je mechanismus udržitelného rozvoje, zahrnovat institucionální politiky záruk a mechanismy pro stížnosti s cílem zaručit účinnou ochranu práv;
51. vyzývá sekretariát UNFCCC, aby spolu se stranami úmluvy vypracoval společný právní rámec pro klimatickou spravedlnost;
52. zdůrazňuje, že globální hodnocení uvedené v článku 14 Pařížské dohody by se mělo využít k přezkoumání pokroku dosaženého při začleňování problematiky lidských práv a jiných zásad do opatření v oblasti klimatu; konstatuje, že by mělo zahrnovat příležitosti pro příspěvky občanské společnosti a mezivládních organizací; domnívá se, že by hodnocení provádění Pařížské dohody mělo pomoci určit osvědčené postupy

a překážky jejího provádění a poskytnout informace pro budoucí vnitrostátně stanovené příspěvky a mezinárodní spolupráci;

53. zdůrazňuje, že veškerá účinná opatření v oblasti klimatu založená na právech by měla zaručovat svobodnou, aktivní, smysluplnou a informovanou účast; doporučuje, aby plány pro zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně byly veřejně dostupné, transparentně financovány a vypracovány s dotčenými a/nebo potenciálně dotčenými skupinami, zejména s nejzranitelnějšími skupinami;
54. zdůrazňuje, že rozvojové země se nemohou s důsledky změny klimatu vypořádávat samy a že jejich kapacity řešit krize a přizpůsobovat se důsledkům změny klimatu a předvídat je jsou často závislé na mezinárodní pomoci;
55. zdůrazňuje svůj názor, že právní předpisy a instituce týkající se lidských práv, které se obecně používají na odstranění mezer ve vymezení odpovědnosti za správu věcí veřejných, nemohou v žádném případě nahradit účinná opatření k předcházení a nápravě újmy způsobené změnou klimatu; domnívá se, že národní instituce pro lidská práva a občanská společnost mohou sehrávat účinnou úlohu ve vnitrostátních mechanismech odpovědnosti a dohledu navržených tak, aby zajistily přístup k opravným prostředkům pro ty, kdo utrpěli újmu na lidských právech v důsledku změny klimatu;
56. je přesvědčen, že EU musí sehrávat aktivní, výraznou a ambiciózní vedoucí úlohu v přípravách na 26. konferenci OSN o změně klimatu (COP26) a postavit zásady lidských práv do centra tvorby mezinárodní politiky v oblasti změny klimatu, aby se tak zamezilo nevratným škodám pro současný a budoucí rozvoj lidstva a současné a budoucí generace;
57. uznává aktivní úlohu a zapojení občanské společnosti včetně nevládních organizací a ochránců životního prostředí při prosazování přístupů k opatřením v oblasti klimatu založených na lidských právech a vyzývá EU, aby takové činnosti podporovala; zdůrazňuje potřebu zaručit účast občanské společnosti v rámci pro transparentnost uvedeném v článku 13 Pařížské dohody;
58. bere na vědomí návrh nařízení o změně nařízení (ES) č. 1367/2006 (tzv. Aarhuské nařízení), který předložila Komise a jenž by měl zlepšit provádění Aarhuské úmluvy na úrovni EU; dále vybízí členské státy, aby zajistily náležité provedení příslušných legislativních aktů EU (např. směrnice 2011/92/EU) a mezinárodních právně závazných ustanovení (Aarhuská úmluva) do svých právních řádů s cílem zajistit inkluzivní přístup k informacím, účast veřejnosti na rozhodování a přístup ke spravedlnosti v otázkách životního prostředí;
59. zdůrazňuje, že činnost ekologických aktivistů je naprosto v souladu s cíli udržitelného rozvoje a že systematické provádění těchto cílů by mělo probíhat na místní, vnitrostátní i mezinárodní úrovni;
60. připomíná, že členské státy mají povinnost regulovat korporace, aby nezpůsobovaly porušení lidských práv, a že soukromé a podnikatelské subjekty mají povinnost řešit důsledky změny klimatu na lidská práva, v souladu s hlavními zásadami OSN týkajícími se podnikání a lidských práv;
61. vybízí Komisi a členské státy, aby se aktivně zapojily do navrhování, zavádění

a podpory postupů týkajících se záruk a odpovědnosti v rámci mezinárodně uznávaných institucí s cílem zajistit, aby strukturální změny provedené za účelem dosažení drastického snížení emisí do roku 2030, jak je stanoveno v politikách v oblasti klimatu, byly navrhovány, prováděny a sledovány způsobem, který chrání práva dotčených osob a komunit, včetně práva na práci a na prosazování spravedlivých a rovných pracovních podmínek; zdůrazňuje, že ekologická transformace by měla být spravedlivá a neměla by nikoho opomenout;

62. zdůrazňuje význam náležité péče podniků a udržitelné odpovědnosti podniků jako důležitého a nepostradatelného prostředku prevence a ochrany před závažným porušováním lidských práv a životního prostředí; vyzývá EU, aby podpořila udržitelnou a odpovědnou správu a řízení podniků coby důležitého prvku Zelené dohody pro Evropu; vyzývá členské státy, aby zavedly účinná regulační opatření k identifikaci, posouzení, prevenci, zastavení, zmírňování, monitorování, komunikaci, odpovědnosti, řešení a nápravě potenciálního nebo skutečného porušování lidských práv a aby braly podniky na odpovědnost, pokud jde o zajištění toho, aby plnily své povinnosti náležité péče v souvislosti s dopadem změny klimatu na lidská práva v souladu s hlavními zásadami OSN v oblasti podnikání a lidských práv;
63. vítá závazek Komise vypracovat legislativní návrh týkající se povinné náležité péče podniků v oblasti lidských práv a životního prostředí pro společnosti v celých jejich dodavatelských řetězcích; doporučuje, aby tento legislativní návrh podporoval a usnadňoval vývoj společných metodik měření vlivu dopadu na životní prostředí a změnu klimatu; zdůrazňuje význam účinných, smysluplných a informovaných konzultací a komunikace se všemi dotčenými nebo potenciálně dotčenými zúčastněnými stranami, včetně ochránců životního prostředí; naléhavě vyzývá EU, aby podpořila probíhající jednání o závazné smlouvě OSN o podnikání a lidských právech k regulování činností nadnárodních korporací a jiných podniků a aby se do těchto jednání účinně zapojila; má za to, že každý takový nástroj musí vybízet podnikatelské subjekty a investory, aby převzali odpovědnost, pokud jde o lidské právo na zdravé životní prostředí; domnívá se, že každý takový nástroj musí zahrnovat spolehlivá ustanovení na ochranu životního prostředí a vybízet podniky i finanční instituce, ale také regionální investiční či rozvojové instituce, aby převzaly odpovědnost, pokud jde o lidské právo na zdravé životní prostředí;
64. zdůrazňuje význam boje proti korupci na celosvětové úrovni, protože poškozují požívání lidských práv a má specifické negativní následky a nepřiměřeně postihuje nejvíce znevýhodněné, marginalizované a zranitelné skupiny ve společnosti, jako jsou ženy, děti, osoby se zdravotním postižením, starší osoby, chudí lidé, původní obyvatelé nebo příslušníci menšin, mimo jiné tím, že jim brání v rovném přístupu k přírodním zdrojům, včetně půdy;
65. vyzývá Radu a ESVČ, aby trestné činy související s korupcí zařadily mezi trestné činy, za něž lze uložit trest v rámci globálního režimu sankcí EU v oblasti lidských práv, tzv. evropské obdoby Magnitského zákona, a aby zajistily jeho rychlé přijetí a provedení;
66. domnívá se, že současný přezkum obchodní politiky EU by měl být příležitostí k novému definování, podpoře a zesílení ochrany lidských práv v obchodní politice; zdůrazňuje, že na kapitoly o udržitelném rozvoji v budoucích obchodních dohodách se musí vztahovat mechanismy pro urovnávání sporů v rámci těchto dohod;

o

o o

67. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, zvláštnímu zástupci EU pro lidská práva, vládám a parlamentům členských států, Radě bezpečnosti OSN, generálnímu tajemníkovi OSN, předsedovi 74. zasedání Valného shromáždění OSN, předsedovi Rady OSN pro lidská práva, vysokému komisaři OSN pro lidská práva a vedoucím delegací EU.

14.1.2021

STANOVISKO VÝBORU PRO ROZVOJ

pro Výbor pro zahraniční věci

k dopadům změny klimatu na lidská práva a úloze ochránců životního prostředí v této oblasti (2020/2134(INI))

Zpravodaj: Miguel Urbán Crespo

NÁVRHY

Výbor pro rozvoj vyzývá Výbor pro zahraniční věci jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

1. vzhledem k tomu, že v posledních letech se ochránci životního prostředí stávají stále častěji obětí vražd, únosů, mučení, genderově motivovaného násilí, výhrůžek, obtěžování, zastrašování, očeňujících kampaní, kriminalizace, soudní šikany, nuceného vystěhovávání a vysídlování;
- B. vzhledem k tomu, že kriminalizace ochránců životního prostředí je v mnoha zemích běžnou praxí a strategická soudní řízení vedená proti nim veřejnými orgány odklání jejich zdroje, energii i pozornost od práce k řešení zdlouhavých a často neopodstatněných soudních řízení;
- C. vzhledem k tomu, že hospodářská krize, k níž podle očekávání dojde v důsledku pandemie COVID-19, může vlády přimět k tomu, že finanční prostředky na ochranu životního prostředí přeměrují na stimulaci krátkodobého hospodářského růstu, což povede k páchání většího násilí za účelem vypuzení komunit z jejich území a následného využívání jejich půdy;
1. zdůrazňuje, že rozvojové země, včetně malých ostrovních rozvojových států, jsou změně klimatu vystaveny v největší míře a že aktivisté v oblasti lidských práv a ochránci životního prostředí, kteří jsou často členy původních a tradičních komunit, musí v těchto zemích čelit násilí v mnoha podobách, kdy je jim psychicky i fyzicky vyhrožováno, je omezována jejich svoboda, jsou soudně perzekuováni nebo dokonce zabíjeni, a to kvůli tomu, že brání svou půdu, dědictví a životní prostředí před dopady využívání přírodních zdrojů; je si vědom toho, že ochránci životního prostředí jednájí z nezbytnosti a ve snaze nalézt, vymyslet a šířit schůdná řešení a mechanismy prevence, odolnosti a adaptace vůči změně klimatu mezi lidmi žijícími v postižených oblastech;
2. připomíná, že pokračující devastace a úbytek biologické rozmanitosti naruší uplatňování

celé řady lidských práv; odsuzuje naprosté selhání vlád, pokud jde o plnění cíle úbytek biologické rozmanitosti zbrzdit; připomíná, že neúměrně velkou část škodlivých dopadů degradace ekosystémů nesou chudí lidé a že tyto dopady jsou často hlavním faktorem vzniku chudoby a sociálních konfliktů; opakuje, že vlády jsou povinny ztrátu biologické rozmanitosti účinně řešit, a to i na základě toho, že do obecnějších rozvojových politik začlení závazky týkající se ochrany a udržitelného využívání zdrojů; v obecné rovině pak zdůrazňuje povinnost vlád nejen chránit ochránce životního prostředí, ale také ekosystémy, na nichž závisí lidská práva velkého počtu lidí;

3. vyzdvihuje skutečnost, že potravinové, zdravotní a hospodářské zabezpečení obyvatelstva rozvojových zemí přímo závisí na biologické rozmanitosti; odsuzuje fakt, že úbytek biologické rozmanitosti způsobený změnou klimatu a z něho plynoucí ztráta zdrojů prohlubují zranitelnost těchto obyvatel a připravují je o jejich lidská práva a důstojnost;
4. zdůrazňuje, že rozvojové země se nemohou s důsledky změny klimatu vypořádávat samy a že jejich kapacity řešit krize a přizpůsobovat se důsledkům změny klimatu a předvídat je jsou často závislé na mezinárodní pomoci; v této souvislosti připomíná, že se signatáři Pařížské dohody zavázali, že poskytnou na zmírňující a adaptační klimatická opatření v rozvojových zemích s cílem zvýšit odolnost obyvatel postižených změnou klimatu 100 miliard USD ročně;
5. vyzývá Unii a její členské státy, aby na příštím zasedání Valného shromáždění OSN podpořily celosvětové uznání práva na bezpečné, čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí;
6. vyzdvihuje klíčovou úlohu ekologických aktivistů, pokud jde o ochranu základních práv a důstojnosti obyvatel postižených důsledky změny klimatu; zdůrazňuje, že jsou nepostradatelní v tom, jak především v oblastech domorodého a komunitního dědictví poukazují na hodnotu veřejných statků a chrání je;
7. upozorňuje na to, že ekologičtí aktivisté často pracují v nebezpečném prostředí, v němž běžně dochází k ozbrojeným střetům, drancování a pytláčení, přičemž zhoršující se stav životního prostředí a vyčerpávání přírodních zdrojů toto napětí pouze zvyšuje;
8. vyjadřuje své hluboké znepokojení nad stále častější kriminalizací a perzekucí ekologických aktivistů v rozvojových zemích, neboť se stávají obětí útoku z mnoha stran, ať už jde o ozbrojené skupiny a milice nebo soukromé osoby, a jsou zavražďováni některými vládami a nadnárodními společnostmi, jež v určitých oblastech investují do projektů spojených s těžbou přírodních a neobnovitelných zdrojů, a tedy s odlesňováním, se ztrátou biologické rozmanitosti a porušováním lidských práv, zejména práv žen, místních komunit a původních obyvatel; připomíná v tomto ohledu, že původní obyvatelé hrají při udržitelném nakládání s přírodními zdroji a ochraně biologické rozmanitosti zásadní úlohu; vyzývá EU, aby nefinancovala projekty, které by mohly vést k vypuzení původních obyvatel z jejich domovských oblastí; doporučuje, aby členské státy EU, které tak dosud neučinily, ratifikovaly Úmluvu Mezinárodní organizace práce (MOP) č. 169 o domorodém a kmenovém obyvatelstvu; vyzývá zejména EU a její partnerské země, aby uznaly a chránily práva původních obyvatel na vlastnictví a kontrolu jejich pozemků a přírodních zdrojů na základě zvykového práva, jak je stanoveno v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel a Úmluvě

Mezinárodní organizace práce (MOP) č. 169, a aby dostaly zásadě svobodného, předchozího a informovaného souhlasu původního obyvatelstva a stanovily možnost kolektivní registrace půdy; odsuzuje veškeré pokusy o deregulaci ochrany životního prostředí a lidských práv v souvislosti s pandemií COVID-19 a s jinými krizemi; vyjadřuje znepokojení nad situací ochránců životního prostředí a oznamovatelů na celém světě; vyzývá Komisi, aby ochránce životního prostředí na celém světě podporovala a aby zajistila akční plán proti stále častějšímu násilnému vypuzování komunit z jejich území během pandemie COVID-19;

9. zdůrazňuje, že obránci lidských práv čelí útokům a hrozbám na celém světě, nicméně podle zvláštního zpravodaje OSN pro situaci obránců lidských práv je obzvláště dramatická jejich situace v Latinské Americe a Asii, kde mezinárodní investoři, společnosti a místní vlády ignorují právoplatné zájmy obyvatel; konstatuje, že v mnoha případech dochází ke konfliktům a porušování práv v souvislosti s hospodářskými nerovnostmi a sociálním vyloučením; odsuzuje soudní perzekuci a kriminalizaci ekologických aktivistů v amazonské oblasti, kde jsou případy útoků, vražd a pronásledování ekologických aktivistů stále častější; odsuzuje rostoucí počet útoků a případů pronásledování ekologických aktivistů v Hondurasu a nedávnou vraždu ekologických aktivistů z Guapinolu; upozorňuje na to, že podle záznamů bylo za poslední tři roky zabito 578 ochránců životního prostředí a půdy a obránců práv původních obyvatel; zdůrazňuje, že Filipíny se soustavně řadí mezi země, která je pro obránce environmentálních práv nejnebezpečnější; opětovně vyzývá Komisi, aby s ohledem na závažnost případů porušování lidských práv v této zemi a na skutečnost, že zde nedochází k žádnému podstatnému zlepšení a filipínské orgány neprojevují ochotu spolupracovat, zahájila postup, který může vést k dočasnému odnětí celních preferencí v rámci všeobecného systému preferencí plus (GSP+);
10. vyzývá Komisi, aby zajistila nezávislost posouzení dopadu, která jsou vypracovávána před uzavřením dohod o obchodu a spolupráci a před realizací rozvojových projektů, se zvláštním důrazem na měření jejich negativních dopadů na práva místních obyvatel a prevenci těchto dopadů; trvá na tom, že by tyto studie měly být vypracovávány za výrazného zapojení občanské společnosti a místních komunit a jejich závěry by měly být v hospodářských dohodách a rozvojových projektech řádně zohledněny; vyzývá Komisi, aby v případě, že dojde k porušení lidských práv, realizaci projektů přehodnotila;
11. zdůrazňuje, že ochránci životního prostředí v rozvojových zemích hrají klíčovou úlohu při ochraně lesů a ekosystémů a že na půdě obhospodařované původním obyvatelstvem dochází v menší míře k odlesňování a výsledky úsilí o ochranu životního prostředí jsou zde lepší, než v chráněných zónách, z nichž je původní obyvatelstvo vyloučeno;
12. vyjadřuje hluboké obavy z toho, že změna klimatu povede ke zničení obyvatelné země, ke chřadnutí ekosystémů a k rozsáhlejší dezertifikaci v některých oblastech, zejména v rozvojových zemích; je přesvědčen, že v příštích několika letech přinutí změna klimatu mnoho lidí k tomu, aby svou již neobyvatelnou zemi opustili, čímž vzroste počet environmentálních migrantů z rozvojových i rozvinutých zemí; zdůrazňuje, že za tímto účelem a kvůli zajištění ochrany lidských práv a důstojnosti je nutno se zabývat mezinárodním uznáním statusu environmentálního uprchlíka; v této souvislosti upozorňuje na to, že úmluva o uprchlících z roku 1951 nepokrývá ochranu vysídlených osob z důvodů změny životního prostředí; vyzývá k tomu, aby se na mezinárodní

i evropské úrovni upřesnila jednotná terminologie, pokud jde o pravidla ve vztahu k osobám migrujícím z důvodu změny klimatu; v této souvislosti upozorňuje na přelomové rozhodnutí Výboru OSN pro lidská práva ve věci Teitiota v. Nový Zéland, v němž tento výbor uznal, že lidé prchající před klimatickými a přírodními katastrofami mají na základě Mezinárodního paktu o občanských a politických právech oprávněný nárok na mezinárodní ochranu; vyzývá Komisi a členské státy, aby toto rozhodnutí vyhodnotily jako podnět k tomu, vymezit na vnitrostátní a evropské úrovni jasnou jednotnou terminologii ve vztahu k migraci způsobené změnou klimatu, a aby přijaly veškerá opatření nutná k zaručení plné ochrany osob vysídlených kvůli změně klimatu v rámci práva EU, zajistily náležitý azylový systém a zároveň vytvořily cesty pro bezpečnou a zákonnou migraci; vyzývá EU a členské státy, aby vypracovaly a přijaly v rámci reformy migrační a azylové politiky Unie vhodné opatření, jako jsou programy mobility či kvalifikační a rekvalifikační programy pro pracovníky třetích zemí, jež jsou nepříznivými dopady změny klimatu obzvláště zasaženy; vyzývá k uplatňování humanitárních víz a dočasné ochraně osob vysídlených v důsledku náhlých katastrof a k dlouhodobému přijetí osob přicházejících ze třetích zemí, které se v důsledku změny klimatu stávají nebo staly neobyvatelnými;

13. domnívá se, že zavedení právních předpisů EU týkajících se závazné a harmonizované povinnosti náležité péče podniků může pomoci zlepšit ochranu lidských práv a dodržování environmentálních norem v boji proti beztrestnosti a změně klimatu v rozvojových zemích a přispět k provádění cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje, Pařížské dohody a cílů Zelené dohody pro Evropu; zdůrazňuje, že budoucí právní předpisy by měly zohledňovat specifické potřeby a práva žen a zranitelných skupin, jako jsou děti a původní obyvatelstvo; žádá Komisi, aby nadále aktivně usilovala o přijetí úmluvy OSN týkající se lidských práv, která by byla závazná pro nadnárodní společnosti; v této souvislosti vítá záměr Komise předložit v této věci legislativní návrh, který by obětem porušování lidských práv zajistil přístup ke spravedlnosti a dotčeným komunitám poskytl mechanismy nápravy a uplatňování odpovědnosti; poukazuje na významnou úlohu soukromého sektoru a investic v boji proti změně klimatu; zdůrazňuje, že zavedení účinných postupů odpovědného podnikání má pro společnosti prokazatelné přínosy; opakuje, že investiční a obchodní dohody EU by měly zahrnovat závazná a vymahatelná ustanovení k řešení změny klimatu, odlesňování, úbytku biologické rozmanitosti a ochrany práv původního obyvatelstva a místních komunit prostřednictvím účinného mechanismu monitorování a prosazování; domnívá se, že z hlediska rozvoje by přezkum obchodní politiky EU měl nově definovat, podporovat a posilovat ochranu životního prostředí a lidských práv; zdůrazňuje, že povinnosti náležité péče v sociální a environmentální oblasti a v oblasti lidských práv by měly být prosazovány v rámci nových obchodních mechanismů, jako jsou dohody o volném obchodu, dohody o hospodářském partnerství, všeobecné systémy preferencí a investiční dohody;
14. připomíná, že negativní důsledky změny klimatu oslabují vyhlídky země na rozvoj a ještě zhoršují stávající nerovnosti, například mezi muži a ženami; zdůrazňuje, že změna klimatu má citelnější dopad na zranitelné skupiny obyvatelstva, jako jsou ženy a dívky, a že 80 % osob, které byly vysídleny v důsledku změny klimatu, jsou ženy; vítá skutečnost, že se místopředseda Komise Frans Timmermans zavázal k nápravě nerovností mezi ženami a muži, které změna klimatu umocňuje; naléhavě vyzývá Komisi, aby hledisko rovnosti žen a mužů a klimatické spravedlnosti brala v potaz při vypracovávání a uplatňování všech politik, které ovlivňují situaci žen a dívek, a aby

v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu prosazovala zapojení domorodých žen, obhájců práv žen a všech marginalizovaných genderových komunit;

15. žádá Komisi, aby pečlivě prověřovala, zda projekty v oblasti infrastruktury a energetiky financované prostřednictvím různých nástrojů rozvojové spolupráce a vnější politiky, včetně Evropské investiční banky, dodržují a neohrožují lidská práva, cíle udržitelného rozvoje, cíle Pařížské dohody týkající se boje proti změně klimatu nebo cíle Zelené dohody pro Evropu; zdůrazňuje, že činnosti financované prostřednictvím rozvojových finančních institucí bez souhlasu nebo smysluplných konzultací s místními komunitami a marginalizovanými skupinami mohou ohrozit obránce lidských práv a ochránce životního prostředí; v této souvislosti žádá, aby bylo pečlivě vyhodnoceno, zda byly navrhované projekty formulovány ve spolupráci s původními komunitami a místním obyvatelstvem a zda zahrnovaly jejich zkušenosti a znalosti týkající se místní ekologie, lidských práv a rozvojových potřeb; zdůrazňuje, že řadě environmentálních konfliktů je možné se vyhnout předchozí konzultací s místními komunitami, původními obyvateli a ekologickými aktivisty a jejich aktivní účastí; obecněji připomíná, že přístup založený na právech by měl být zaveden do praxe a přísně uplatňován a respektován ve všech projektech financovaných v rámci oficiální rozvojové pomoci, zejména pokud jde o práva pastevců a původního obyvatelstva, což znamená, že je třeba poskytnout účinné mechanismy stížností a opravných prostředků v souladu s doporučením Komise 2013/396/EU ze dne 11. června 2013, a to zejména v případě, že opatření v oblasti klimatu porušují jejich práva; vyzývá Komisi a členské státy, aby zvýšily podporu rozvojovým zemím s cílem dosáhnout trvalých řešení pro osoby vysídlené v důsledku změn životního prostředí, včetně původního obyvatelstva, pastevců a jiného venkovského obyvatelstva, jehož tradiční živobytí bylo zničeno nepříznivými dopady změny klimatu, a najít nové živobytí lépe přizpůsobené měnícímu se klimatu;
16. zdůrazňuje, že opatření ekologických aktivistů jsou naprosto v souladu s cíli udržitelného rozvoje a že systematické provádění těchto cílů by mělo být prováděno na místní, národní i mezinárodní úrovni;
17. vyzývá Komisi, aby zlepšila rámec pro ochranu obránců lidských práv a ekologických aktivistů tím, že jim umožní získat lepší povědomí o jejich právech a ochranných opatřeních, z nichž mohou mít prospěch, a aby posílila síť a zlepšila propojení mezi organizacemi zabývajícími se bojem proti změně klimatu a úbytku biologické rozmanitosti v rozvojových zemích a na celém světě; naléhavě žádá státy, aby uznaly, že zastánci biologické rozmanitosti, která přispívá k bezpečnému, čistému, zdravému a udržitelnému rozvoji, jsou rovněž obránci lidských práv; za tímto účelem vyzývá EU a její členské státy, aby zvážily možnost přiznání právní subjektivity přírodě, díky níž by se posílila právní ochrana životního prostředí; vyzývá Komisi, aby věnovala zvláštní pozornost potřebám diferencované ochrany obránců lidských práv a uznala, že tyto ženy plní úlohu mocných iniciátorů změn, zejména pokud jde o opatření v oblasti klimatu; v této souvislosti zdůrazňuje, že je třeba podporovat budování kapacit a úlohu žen jakožto edukátorek a propagátorek změn a zajistit těmto organizacím odpovídající financování; připomíná, že čelné představitelky komunit a aktivistky v oblasti životního prostředí se často stávají oběťmi represe nebo dokonce vraždy, jako tomu bylo i v případě statečných aktivistek nominovaných do užšího výběru kandidátů na Sacharovovu cenu za svobodu myšlení, již uděluje Evropský parlament, a sice Marielle Francové z Brazílie, zavražděné v roce 2018, a Berty Cáceresové z Hondurasu,

zavražděné v roce 2016; vyzývá Komisi, aby požadovala účinné vyšetřování a zajistila, aby osoby odpovědné za vraždy ekologických aktivistů byly postaveny před soud; poukazuje na ustanovení úmluvy z Escazú o mezinárodním právu v oblasti životního prostředí, zejména pokud jde o vzájemnou závislost mezi životním prostředím a lidskými právy a nutnost chránit ekologické aktivisty; vybízí Komisi a členské státy, aby uzavíraly podobné dohody s ostatními makroregiony po celém světě;

18. vyzývá Komisi, aby zvažila přiměřenou podporu místních, regionálních a mezinárodních sítí pro ochránce životního prostředí s cílem usnadnit jejich spolupráci a umožnit jim, aby posílili své aktivity, a mohli tak ještě více přispívat k ochraně přírodních ekosystémů; podporuje mobilizaci finančních zdrojů pro ochránce životního prostředí, aby mohli investovat do lepšího vybavení, které jim umožní účinnější pozorování území ohrožených změnou klimatu, a dále podporuje poskytování podpory pro sběr vědeckých údajů a osvědčených postupů, rozvoj environmentálních vzdělávacích programů týkajících se přizpůsobení se změnám životního prostředí a rozvojové projekty ke zlepšení podmínek životního prostředí a kvality života; naléhavě vyzývá partnerské země, aby přijaly opatření, která původnímu obyvatelstvu umožní účinné zapojení do opatření zaměřených na zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně, a aby za tímto účelem poskytly technickou a finanční pomoc, která se dostane přímo k původním obyvatelům, na podporu samosprávy, územní kontroly a řízení;
19. vyzývá Evropskou unii, aby podpořila regionální přístup v reakci na dopady změny klimatu v rozvojových zemích s cílem poskytnout decentralizovaným místním orgánům, místním organizacím občanské společnosti a ekologickým aktivistům větší úlohu při řešení environmentálních, sociálních a ekonomických dopadů klimatické změny;
20. vyzývá Radu a Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ), aby posílily uplatňování svých pokynů týkajících se podpory obránců lidských práv, aby systematicky zohledňovaly opatření na jejich ochranu a aby kromě reakce na konkrétní situace vytvořily dlouhodobou strategii k co nejúčinnější ochraně obránců lidských práv;
21. naléhavě vyzývá Komisi, aby státům poskytla podporu při zavádění ochranných mechanismů a právních předpisů, které by definovaly ochránce životního prostředí, uznaly jejich práci a zaručily jim ochranu;
22. domnívá se, že Rada a ESVČ by měly předkládat Evropskému parlamentu výroční zprávu o opatřeních EU na ochranu obránců lidských práv;
23. požaduje poskytování větší politické a finanční podpory obráncům environmentálních práv a systematicky odsuzuje odvetná opatření namířená proti nim;
24. vyzývá EU, aby v souladu s rezolucí Rady OSN pro lidská práva 40/11 ze dne 21. března 2019 podpořila lepší informovanost veřejnosti a její účast na rozhodování o životním prostředí, a to i se zapojením občanské společnosti, žen, dětí a mladých lidí, původních obyvatel, venkovských a místních komunit, a to nejen v rozvojových zemích, ale i v celosvětovém měřítku.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	14.1.2021
Výsledek konečného hlasování	+: 12 -: 3 0: 8
Členové přítomní při konečném hlasování	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Udo Bullmann, Catherine Chabaud, Ryszard Czarnecki, Gianna Gancia, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Pierfrancesco Majorino, Erik Marquardt, Norbert Neuser, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Michèle Rivasi, Christian Sagartz, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Barry Andrews

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

12	+
S&D	Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Pierfrancesco Majorino, Norbert Neuser
Renew	Barry Andrews, Catherine Chabaud, Charles Goerens, Jan-Christoph Oetjen
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt, Michèle Rivasi
The Left	Miguel Urbán Crespo

3	-
ECR	Ryszard Czarnecki
ID	Gianna Gancia, Bernhard Zimniok

8	0
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Tomas Tobé
ID	Dominique Bilde

Význam zkratk:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se

17. 12. 2020

STANOVISKO VÝBORU PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ, VEŘEJNÉ ZDRAVÍ A BEZPEČNOST POTRAVIN

pro Výbor pro zahraniční věci

k dopadům změny klimatu na lidská práva a úloha ochránců životního prostředí v této oblasti
(2020/2134(INI))

Zpravodaj: Pascal Canfin

NÁVRHY

Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin vyzývá Výbor pro zahraniční věci jako věcně příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie,
- A. vzhledem k tomu, že všechny lidské bytosti mají právo plně požívat svých lidských práv a základních svobod bez diskriminace, jak je zakotveno ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v Listině základních práv Evropské unie;
- B. vzhledem k tomu, že ke změně klimatu dochází celosvětově, ale větší dopad má na země a komunity, které jsou za globální oteplování nejméně odpovědné; vzhledem k tomu, že tento dopad více pociťuje obyvatelstvo, které je nejvíce závislé na přírodních zdrojích kvůli své obživě nebo má nejmenší kapacitu reagovat na přírodní hrozby, jako jsou sucha, sesuvy půdy, záplavy a hurikány; vzhledem k tomu, že ti, kteří mají méně finančních zdrojů, aby se přizpůsobili, budou těmi, kteří budou zasaženi nejvíce a kteří budou nejvíce postiženi dopady změny klimatu;
- C. vzhledem k tomu, že rostoucí povědomí a obavy ohledně dopadů změny klimatu a zhoršování životního prostředí u běžné světové populace dávají dynamiku environmentálnímu aktivismu obecně, a zejména proaktivnímu zapojení ochránců životního prostředí;
- D. vzhledem k tomu, že mezinárodní společenství na první konferenci OSN o životním prostředí v roce 1972 potvrdilo vztah vzájemné provázanosti a recipacity mezi lidskými právy a životním prostředím, v jehož rámci je zdravé životní prostředí nedílnou součástí plného požívání široké škály lidských práv; vzhledem k tomu, že krize v oblasti klimatu a životního prostředí, kterou vyhlásil Evropský parlament

v listopadu loňského roku, představuje v tomto ohledu další výzvu;

- E. vzhledem k tomu, že lidská práva jsou úzce spjata se změnou klimatu, neboť její ničivé dopady na životní prostředí mají následný dopad na plné požívání práv na život, zdraví, vodu, bydlení, potraviny a prostředky k životu; vzhledem k tomu, že Evropský soud pro lidská práva jasně stanovil, že různé druhy zhoršování životního prostředí mohou vést k porušování hmotných lidských práv, jako je právo na život, soukromý a rodinný život, zákaz nelidského a ponižujícího zacházení a pokojné užívání domova;
- F. vzhledem k tomu, že Pařížská dohoda ve své preambuli uznává, že změna klimatu je společným zájmem lidstva a že smluvní strany dohody by měly při přijímání opatření k řešení změny klimatu respektovat, prosazovat a zohledňovat své příslušné povinnosti v oblasti lidských práv;
- G. vzhledem k tomu, že rostoucí celosvětová poptávka po přístupu k přírodním zdrojům často vede k neudržitelnému využívání přírodních a lidských zdrojů, kdy se běžné obyvatelstvo nachází v přední linii při ochraně ekosystémů, půdy, potravin, kulturního dědictví, komunit a lidí před dopady změny klimatu a neudržitelné těžby surovin, včetně fosilních paliv, odlesňování, nezákonné těžby dřeva a zabírání půdy;
- H. vzhledem k tomu, že na celém světě je hlášen narůstající výskyt vražd ochránců životního prostředí; vzhledem k tomu, že zejména počet ochránců životního prostředí, kteří byli zavražděni, se za posledních deset let zečtyřnásobil¹, přičemž míra úmrtí se v roce 2019 v průměru zvýšila na více než čtyři zavražděné ochránce týdně²; vzhledem k tomu, že ve Střední a Jižní Americe a jihovýchodní Asii byl hlášen největší podíl vražd (90 %); vzhledem k tomu, že mezi těmito regiony se nacházejí některé z nejvíce biologicky rozmanitých míst na světě;
- I. vzhledem k tomu, že podle případové studie Evropského úřadu pro životní prostředí³ se obtěžování ochránců životního prostředí vyskytuje i v EU, kde bylo v roce 2018 zaznamenáno 13 incidentů, a podle zprávy existují členské státy, v nichž „neexistují právní předpisy týkající se obtěžování ochránců životního prostředí, a mnoho států uznává, že opomíjí postihovat obtěžování“;
- J. vzhledem k tomu, že v březnu 2019 přijala Rada OSN pro lidská práva rezoluci č. 40/22 (A/HRC/40/L.22/Rev.1), ve které uznala „přínos obránců lidských práv, kteří se zasazují o ochranu životního prostředí, k uplatňování lidských práv, ochraně životního prostředí a udržitelnému rozvoji“;
- K. vzhledem k tomu, že zranitelnost obránců životního prostředí je dále zhoršována nedostatkem účinných mechanismů právního státu, který vede k beztrestnosti pachatelů;
- L. vzhledem k tomu, že ženy a muži pociťují dopady změny klimatu rozdílně; vzhledem k tomu, že ženy jsou nedostatečně zastoupeny v rozhodovacích institucích v oblasti životního prostředí a změny klimatu; vzhledem k tomu, že existují rozdíly mezi muži a ženami, pokud jde o dopady změny klimatu, jakož i ve strategiích pro přizpůsobení se změně klimatu a pro její zmírňování; vzhledem k tomu, že ženy jsou zranitelnější a čelí

¹ <https://eeb.org/library/the-harassment-of-environmental-defenders-in-the-european-union-a-case-study-report/>

² https://www.globalwitness.org/documents/19938/Defending_Tomorrow_EN_high_res_-_July_2020.pdf

³ <https://eeb.org/library/the-harassment-of-environmental-defenders-in-the-european-union-a-case-study-report/>

větším rizikům a zátěži, a to z různých důvodů, od nerovného přístupu ke zdrojům, vzdělání, pracovním příležitostem a právům na půdu po sociální a kulturní normy a role a jejich různé intersekcionalní zkušenosti;

- M. vzhledem k tomu, že negativní důsledky změny klimatu oslabují vyhlídky zemí na rozvoj a prohlubují již přítomné genderové rozdíly, které vyplývají z četných sociálně-ekonomických, institucionálních, kulturních a politických faktorů;
- N. vzhledem k tomu, že Aarhuská úmluva ukládá státům povinnost chránit osoby, které uplatňují svá práva na životní prostředí, před jakýmkoli obtěžováním, postihováním nebo pronásledováním;
- O. vzhledem k tomu, že občané průmyslových zemí mohou vypouštět více než stokrát více emisí CO₂ než občané nejméně rozvinutých zemí; vzhledem k tomu, že to vyžaduje uhlíkové rozpočtování, aby bylo zajištěno spravedlivé rozdělení zbývajících uhlíkového rozpočtu;
- P. vzhledem k tomu, že změna klimatu by mohla vést ke konfliktům a mohla by ohrozit naši celosvětovou bezpečnost, zejména v regionech, v nichž jsou státy zranitelné a nemají demokratické vlády; vzhledem k tomu, že změna životního prostředí může rovněž vést ke konfliktům ohledně půdy nebo zdrojů, což může dále vést k vysídlování lidí; vzhledem k tomu, že situace osob, jež byly vnitřně vysídleny z environmentálních důvodů, a klimatických uprchlíků je nejhorší u zranitelnějších skupin, jako jsou ženy a dívky, které jsou často vystaveny porušování svých základních práv a jež jsou často obětmi obchodování s lidmi a sexuálního vykořisťování;
- Q. vzhledem k tomu, že žádná nouze by neměla být nikdy využita k oslabování demokratických institucí nebo základních práv; vzhledem k tomu, že veškerá opatření by měla být vždy přijímána demokratickým procesem;
1. domnívá se, že změna klimatu ohrožuje uplatňování celé řady lidských práv, včetně práv na život, vodu a hygienu, potraviny, zdraví, bydlení, sebeurčení, kulturu a rozvoj; zdůrazňuje, že změna klimatu má dramatické důsledky pro lidská práva v rozvojových zemích; zdůrazňuje, že demokracie, která chrání lidská práva a základní svobody, je jedinou formou vlády, která je slučitelná s udržitelným rozvojem a účinnou ochranou životního prostředí a klimatu; poukazuje na to, že korupce a nedostatek transparentnosti ohrožují ochranu životního prostředí a opatření v oblasti klimatu; zdůrazňuje potřebu dobré a strukturované spolupráce s místními orgány, soukromým sektorem a občanskou společností;
  2. zdůrazňuje, že existují závažné důkazy pro to, že vliv faktorů citlivě reagujících na změnu klimatu, k nimž se řadí podvýživa nebo výskyt nakažlivých onemocnění, na zdravotní stav, se liší na základě příslušnosti k pohlaví; vyjadřuje znepokojení nad vysokou úmrtností žen při katastrofách; požaduje začlenění hlediska rovnosti žen a mužů do politik a programů udržitelného rozvoje s cílem zajistit, aby práva žen a dívek – včetně sexuálního a reprodukčního zdraví a práv a nezbytných zdravotnických služeb –, podpora rovnosti žen a mužů a spravedlnost v oblasti klimatu byly zohledňovány prostřednictvím strategických programů;
  3. vyjadřuje znepokojení nad porušováním lidských práv místních komunit, k němuž dochází v důsledku fenoménu zabírání půdy, mimo jiné v důsledku soukromých

spekulativních zájmů, a to i ve vztahu ke společnostem se sídlem v EU, a v důsledku nečinnosti státních orgánů a mezinárodních aktérů; vyzývá v tomto ohledu Komisi, členské státy a korporace, aby dodržovaly a prosazovaly obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv a pokyny OECD pro náležitou péči na podporu odpovědného chování podniků s cílem předcházet škodám na životním prostředí a biologické rozmanitosti, omezovat je a napravovat pomocí provádění smysluplných a inkluzivních konzultací s místními komunitami, ochránci životního prostředí a všemi dotčenými zúčastněnými stranami v souvislosti s jejich obchodní činností; vítá plány Komise navrhnout právní předpisy týkající se náležité péče a odpovědnosti podniků na úrovni EU, přičemž je třeba poznamenat, že některé země již takové právní předpisy zavedly; vyzývá k větší mezinárodní podpoře pozemkových práv původního obyvatelstva, která by pomohla omezit globální oteplování;

4. trvá na společném přístupu k provádění Pařížské dohody a Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 v rámci vnitřních a vnějších politik a s maximálním ohledem na lidská práva;
5. zdůrazňuje nutnost příležitostí lidského rozvoje pro všechny; zdůrazňuje riziko porušování lidských práv v mezinárodních komoditních dodavatelských řetězcích, a to jak pro konvenční, tak pro zelené technologie a energie z obnovitelných zdrojů, jako je tomu v případě dětské práce v dolech, kde se těží kobalt využívaný v globálním řetězci výroby lithium-iontových baterií; vyzývá Komisi, aby při posuzování možností Unie v oblasti energetiky a dopravních technologií zohlednila dopady na lidská práva;
6. zdůrazňuje význam konceptu „klimatické spravedlnosti“ při přijímání opatření k řešení změny klimatu; vyzývá k aktivní diplomacii EU v oblasti klimatu, která bude zahrnovat přístup založený na právech; domnívá se, že změna klimatu nepřiměřeně zasahuje ženy a dívky, což odráží skutečnost, že v mnoha zemích je u nich větší pravděpodobnost, že budou marginalizovány a znevýhodněny; zdůrazňuje význam posilování postavení žen a mužů a úlohu žen jakožto environmentální záruky v oblasti globálního jihu a je obzvláště znepokojen sexuálním a genderovým násilím páchaným na obráncyních lidských práv;
7. připomíná zásadu „nepůsobit škodu“ zakotvenou v Zelené dohodě pro Evropu a naléhavě vyzývá Komisi, aby urychleně zajistila naprostý soulad stávajících a budoucích dohod o obchodu a investicích a právních předpisů v této oblasti s mezinárodními ustanoveními v oblasti lidských práv a cíli v oblasti životního prostředí a klimatu, zejména s Pařížskou dohodou a Agendou pro udržitelný rozvoj 2030;
8. zdůrazňuje, že je důležité více začlenit přizpůsobení se změně klimatu a její zmírňování do vnitrostátních strategií udržitelného rozvoje a propojit snižování rizika katastrof, řízení rizik katastrof a strategie pro přizpůsobení se změně klimatu a zvážit začlenění lidskoprávních aspektů do stávajících nástrojů;
9. považuje zásadu klimatické neutrality dohodnutou v Pařížské dohodě za vynikající příležitost pro kvalitativní rozvoj průmyslových zemí i zemí globálního jihu ve smyslu sbližování životních podmínek na celém světě;
10. naléhavě vyzývá členské státy, aby neoslabovaly své vnitrostátní normy v oblasti ochrany životního prostředí jako reakci na potřebu hospodářské obnovy v důsledku stávající krize COVID-19 či v důsledku dalších budoucích krizí; opakuje v tomto

ohledu, že udržitelnost jakožto základní podmínka pro uplatňování všech lidských práv bez jakékoli formy diskriminace by měla být základním přístupem při tvorbě politik, aby se zajistilo, že bude ochráněn veřejný zájem, jakož i sociální, environmentální a hospodářský blahobyt dotčených místních komunit;

11. zdůrazňuje, že EU musí být připravena na vysídlování vyvolané změnou klimatu a musí uznat, že je třeba přijmout odpovídající opatření na ochranu lidských práv populací ohrožených dopady změny klimatu;
12. zdůrazňuje, že rozhodování o životním prostředí musí být založeno na občanské angažovanosti spočívající na třech pilířích – přístupu k informacím, účasti veřejnosti a přístupu ke spravedlnosti a musí tuto občanskou angažovanost plně umožňovat; vyzývá v této souvislosti k přijetí mezinárodních nástrojů k posílení těchto základních zásad;
13. zdůrazňuje, že EU by měla podporovat zapojení více zúčastněných stran, zejména sociálních organizací, místních orgánů a soukromého sektoru, aby komplexním a udržitelným způsobem chránícím lidská práva řešila problém migrace způsobené změnami životního prostředí;
14. připomíná, že lidstvo jako celek a Evropská unie překročily 4 z 9 hranic planety, z čehož pro Unii a její členské státy plyne zvláštní odpovědnost za snížení jejich environmentálního dopadu s cílem vrátit se k dodržování těchto hranic;
15. je znepokojen masivním, člověkem vyvolaným ničením amazonského deštného pralesa; zdůrazňuje úlohu ochránců životního prostředí při ochraně amazonského deštného pralesa a důrazně odsuzuje rostoucí násilí vůči ochráncům amazonských lesů a domorodým komunitám; je znepokojen tím, že v Evropě rovněž přibývají případy obtěžování a útoky na ochránce životního prostředí; vyjadřuje politování nad vraždami dvou lesních správců bojujících proti nezákonné těžbě dřeva v Rumunsku v roce 2019 a nad dalšími útoky na pracovníky v lesích v Rumunsku v posledních letech; vyzývá Komisi a členské státy, aby se rozhodně zasazovaly o boj proti tomuto problému a aby zajistily, že vyšetřování a stíhání trestných činů spáchaných proti ochráncům životního prostředí bude probíhat právně bezpečným způsobem pomocí zajištění účinných opravných prostředků;
16. vyzývá Komisi, aby do budoucích mezinárodních obchodních dohod zahrнула povinné, právně vymahatelné normy v oblasti životního prostředí, které zastaví odlesňování a zajistí dodržování lidských práv;
17. připomíná, že globální zpráva OSN o právním státu v oblasti životního prostředí dospěla k závěru, že navzdory 38násobnému nárůstu právních předpisů v oblasti životního prostředí, které byly zavedeny od roku 1972, je neúplnost provádění a prosazování těchto právních předpisů jednou z největších výzev, pokud jde o zmírňování změny klimatu, snižování znečištění a předcházení rozsáhlému úbytku druhů a stanovišť; zdůrazňuje, že prioritou musí být posílení právního státu v oblasti životního prostředí v EU i ve zbytku světa; bere na vědomí návrh nařízení o změně nařízení (ES) č. 1367/2006 (tzv. Aarhuské nařízení), který předložila Komise a jenž by měl zlepšit provádění Aarhuské úmluvy na úrovni EU; dále vybízí členské státy, aby zajistily náležité provedení příslušných legislativních aktů EU (např. směrnice 2011/92/EU) a mezinárodních právně závazných ustanovení (Aarhuská úmluva) do

svých právních řádů s cílem zajistit inkluzivní přístup k informacím, účast veřejnosti na rozhodování a přístup ke spravedlnosti v otázkách životního prostředí;

18. uznává, že organizace občanské společnosti jsou klíčovými aktéry v oblasti prosazování, zvyšování povědomí a vzdělávání, pokud jde o dopady změny klimatu a zhoršování stavu životního prostředí; uznává dále jejich úlohu jakožto významných neformálních hybatelů vnější činnosti EU v oblasti klimatu; vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s místními nebo globálními nevládními organizacemi podporovala rozvoj místních sítí s cílem pomoci osobám, které jsou v bezprostředním ohrožení, a aby získala informace o situaci v terénu; vyzývá Komisi, aby vypracovala kritéria způsobilosti pro granty EU, jež by nevládním organizacím působícím v oblasti životního prostředí, které jinak nemusí být způsobilé k financování kvůli své velikosti, umožnila získat inkluzivnější přístup k finančním prostředkům; naléhavě vyzývá členské státy, aby odsoudily jakoukoli stigmatizaci související s činností nevládních organizací v oblasti životního prostředí a osob působících v oblasti prosazování ochrany klimatu a životního prostředí; vyzývá Komisi, aby navrhla strategii EU na podporu ochránců životního prostředí na úrovni EU a na celém světě, přičemž by mimo jiné zvažila možnost vytvořit mechanismus rychlé reakce;
19. vyzývá Unii a členské státy, aby na příštím zasedání Valného shromáždění OSN podporovaly celosvětové uznání práva na zdravé životní prostředí; kromě toho naléhavě vyzývá státy, které se účastní konference COP26, aby plně začlenily lidská práva a sociální a environmentální zásady znovu potvrzené v preambuli Pařížské dohody do tzv. souboru pravidel Pařížské dohody;
20. vítá přelomové rozhodnutí Výboru OSN pro lidská práva ve věci Teitiota v. Nový Zéland, v němž tento výbor uznal, že lidé prchající před klimatickými a přírodními katastrofami mají na základě Mezinárodního paktu o občanských a politických právech oprávněný nárok na mezinárodní ochranu;
21. domnívá se, že začlenění lidského práva na zdravé životní prostředí do klíčových dohod a procesů v oblasti životního prostředí je zásadní pro ucelenou reakci na pandemii COVID-19, která zahrnuje přehodnocení vztahu mezi lidmi a přírodou, což sníží rizika a zabrání budoucím škodám v důsledku zhoršování stavu životního prostředí;
22. vyjadřuje své znepokojení nad tím, že původní obyvatelé včetně dětí, příslušníci menšin a venkovské a marginalizované komunity jsou na celém světě vystaveni rozsáhlé a systematické diskriminaci a pronásledování, přičemž dochází ke svévolnému zatýkání, násilnému vysídlování, zabírání půdy a porušování domorodých práv ze strany velkých korporací, zejména zemědělských podniků a ropných, plynárenských a těžebních společností;
23. připomíná, že novináři a právníci v oblasti životního prostředí jsou rovněž ohroženi; zdůrazňuje, že v posledních pěti letech bylo zabito deset novinářů specializujících se na oblast životního prostředí, přičemž bylo zaznamenáno 53 případů porušení tiskových práv; je znepokojen situací Stevena Donzigera, právníka zastupujícího žalující společnost Lago Agrio z Ekvádoru;
24. naléhavě vyzývá členské státy, aby přijaly veškerá opatření nezbytná k zajištění práv, ochrany a bezpečnosti všech osob – včetně obránců lidských práv v oblasti životního prostředí –, které uplatňují mimo jiné práva na svobodu přesvědčení, projevu,

pokojného shromažďování a sdružování – on-line i off-line –, která jsou nezbytná pro podporu a ochranu lidských práv a ochranu a zachování životního prostředí.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	15. 12. 2020
Výsledek konečného hlasování	+: 38 -: 36 0: 2
Členové přítomní při konečném hlasování	Nikos Androulakis, Bartosz Arłukowicz, Margrete Auken, Simona Baldassarre, Marek Paweł Balt, Traian Băsescu, Aurelia Beigneux, Monika Beňová, Sergio Berlato, Alexander Bernhuber, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Nathalie Colin-Oesterlé, Esther de Lange, Christian Doleschal, Marco Dreosto, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Eleonora Evi, Agnès Evren, Pietro Fiocchi, Catherine Griset, Jytte Guteland, Teuvo Hakkarainen, Anja Hazekamp, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Petros Kokkalis, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Ryszard Antoni Legutko, Javi López, César Luena, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Joëlle Mélin, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Dan-Ștefan Motreanu, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus, Stanislav Polčák, Jessica Polfjård, Luisa Regimenti, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Sándor Rónai, Rob Rooker, Silvia Sardone, Christine Schneider, Günther Sidl, Linea Sjøgaard-Lidell, Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Edina Tóth, Véronique Trillet-Lenoir, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Manuel Bompard, Catherine Chabaud, Karin Karlsbro, Ondřej Knotek

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

38	+
S&D	Nikos Androulakis, Marek Paweł Balt, Monika Beňová, Simona Bonafè, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Cyrus Engerer, Jytte Guteland, Javi López, César Luena, Alessandra Moretti, Sándor Rónai, Günther Sidl, Petar Vitanov, Tiemo Wölken
RENEW	Martin Hojsík, Jan Huitema, Karin Karlsbro, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Nicolae Ștefănuță, Linea Søgaard-Lidell, Nils Torvalds
Verts/ALE	Margrete Auken, Bas Eickhout, Eleonora Evi, Pär Holmgren, Yannick Jadot, Tilly Metz, Ville Niinistö, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus
GUE/NGL	Manuel Bompard, Anja Hazekamp, Petros Kokkalis, Silvia Modig, Mick Wallace

36	-
PPE	Bartosz Arłukowicz, Traian Băsescu, Alexander Bernhuber, Nathalie Colin-Oesterlé, Christian Doleschal, Agnès Evren, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Esther de Lange, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Dolors Montserrat, Dan-Ștefan Motreanu, Ljudmila Novak, Stanislav Polčák, Jessica Polfjård, Christine Schneider, Edina Tóth, Pernille Weiss, Michal Wiezik
RENEW	Catherine Chabaud
ID	Simona Baldassarre, Aurelia Beigneux, Marco Dreosto, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Joëlle Mélin, Luisa Regimenti, Silvia Sardone
ECR	Sergio Berlato, Pietro Focchi, Joanna Kopcińska, Ryszard Antoni Legutko, Rob Rooken, Alexandr Vondra, Anna Zalewska

2	0
RENEW	Pascal Canfin, Ondřej Knotek

Vysvětlivky symbolů:

+ : pro

- : proti

0 : zdržení se hlasování

2.12.2020

STANOVISKO VÝBORU PRO OBČANSKÉ SVOBODY, SPRAVEDLNOST A VNITŘNÍ VĚCI

pro Výbor pro zahraniční věci

k dopadům změny klimatu na lidská práva a úloze ochránců životního prostředí v této oblasti (2020/2134(INI))

Zpravodajka: Lena Düpont

NÁVRHY

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci vyzývá Výbor pro zahraniční věci jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

- A. vzhledem k tomu, že Unie je založena na hodnotách, jakými je úcta ke svobodě, demokracii, rovnosti, právnímu státu a lidským právům, včetně práv příslušníků menšin; vzhledem k tomu, že tyto hodnoty jsou společné členským státům v rámci společnosti, v níž dominuje pluralismus, nepřijatelnost diskriminace, tolerance, spravedlnost, solidarita a rovnost žen a mužů; vzhledem k tomu, že těmito hodnotami by se měla řídit i vnější činnost EU;
- B. vzhledem k tomu, že studie ukázaly, že změna klimatu a zhoršování životního prostředí budou stále větší hrozbou pro základní lidská práva zranitelných osob, jako je právo na život, vodu, potraviny, hygienu, zdravotní péči, soukromý a rodinný život a na vzdělání a právo nebýt podroben nelidskému a ponižujícímu zacházení; vzhledem k tomu, že čisté a zdravé životní prostředí je pro lidský život zásadní; vzhledem k tomu, že se zvyšuje počet osob, které byly v důsledku klimatické krize vysídleny; vzhledem k tomu, že EU musí v rámci svých závazků vyplývajících ze Smluv a z Listiny základních práv i nadále zintenzivňovat svůj boj proti změně klimatu a ochranu životního prostředí prostřednictvím ambiciózních a komplexních domácích politik založených na lidských právech a v úzké spolupráci s mezinárodními partnery a musí podporovat větší koordinaci a výměnu informací mezi členskými státy; vzhledem k tomu, že zvláštní zpráva za rok 2018, kterou vydal Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC), přinesla některá alarmující zjištění a doporučila změny;
- C. vzhledem k tomu, že v posledních letech se ochránci životního prostředí stávají stále častěji obětmi vražd, únosů, mučení, násilí na základě pohlaví, výhrůžek, obtěžování, zavražďování, očerňujících kampaní, kriminalizace, soudní šikany, nuceného vystěhování a vysídlování; vzhledem k tomu, že jen v roce 2019¹ bylo na světě kvůli

---

¹ Organizace *Front Line Defenders*, Globální analýza 2019.

práci zabito více než 300 ochránců životního prostředí a obránců práv a že 40 % z nich se zabývalo ochranou pozemkových práv, práv původního obyvatelstva a environmentálních práv; vzhledem k tomu, že pozemková a environmentální práva a práva původních obyvatel jsou stále nejnebezpečnější oblastí obrany lidských práv, neboť souvisejí s využíváním přírodních zdrojů v kombinaci s korupcí, chabou správou věcí veřejných a systémovou chudobou; vzhledem k tomu, že ženy hájící práva, které často nemohou vlastnit půdu nebo se účastnit rozhodovacích procesů, čelí systematické a strukturální diskriminaci, násilí a obzvláště velkým rizikům; vzhledem k tomu, že podle mezinárodního práva a práva EU má každý člověk, který prchá před pronásledováním, právo na mezinárodní ochranu, což se vztahuje i na obránce lidských práv v oblasti životního prostředí;

- D. vzhledem k tomu, že Valné shromáždění OSN přijalo v roce 1999 deklaraci o obráncích lidských práv; vzhledem k tomu, že v této deklaraci se uvádí, že státy by měly přijmout veškerá opatření nezbytná k tomu, aby každé osobě, jakožto jednotlivci i ve skupině jiných osob, zajistily ochranu příslušných orgánů před jakýmkoli násilím, výhrůžkami, odvetnými opatřeními, diskriminací de facto nebo de jure, nátlakem nebo jiným svévolným jednáním, k němuž dochází v důsledku legitimního výkonu práv dotčené osoby uvedených v deklaraci²;
- E. vzhledem k tomu, že podle rámcových zásad pro lidská práva a životní prostředí stanovených v roce 2018 zvláštním zpravodajem OSN pro životní prostředí musí státy, pokud jde o jejich povinnosti vyplývající z právních předpisů v lidskoprávní oblasti týkajících se bezpečného, čistého, zdravého a udržitelného životního prostředí, monitorovat a účinně prosazovat dodržování norem předcházením, vyšetřováním, trestáním a nápravou porušování norem ze strany soukromých subjektů i vládních orgánů, (rámcová zásada 12)³;
- F. vzhledem k tomu, že Rada OSN pro lidská práva uznala ve své rezoluci z roku 2019, že obránci lidských práv hrají při prosazování a ochraně lidských práv pozitivní, důležitou a legitimní úlohu, a vyjádřila hluboké znepokojení nad tím, že obránci lidských práv věnující se otázkám životního prostředí patří mezi obránce, kterým hrozí nejvíce nebezpečí⁴;
- G. vzhledem k tomu, že negativní dopady změny klimatu neúměrně postihují osoby a komunity, které jsou v důsledku zeměpisné polohy, chudoby, věku, zdravotního postižení, kulturního nebo etnického původu již tak ve znevýhodněné situaci a které se historicky nejméně podílely na produkování emisí skleníkových plynů; vzhledem k tomu, že specifický charakter původních obyvatel a jejich místních komunit může prohloubit jejich zranitelnost, neboť se mohou nacházet v mimořádně izolovaných oblastech;
- H. vzhledem k tomu, že podniky by měly v souladu s obecnými zásadami OSN v oblasti

---

² <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Defenders/Declaration/declaration.pdf>

³ <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Environment/SREnvironment/FrameworkPrinciplesUserFriendlyVersion.pdf>

⁴ Rezoluce ze dne 21. března 2019 o uznávání přínosu obránců lidských práv v oblasti životního prostředí k uplatňování lidských práv, ochraně životního prostředí a udržitelnému rozvoji, <https://digitallibrary.un.org/record/3804641?ln=en>

podnikání a lidských práv dodržovat lidská práva⁵;

- I. vzhledem k tomu, že hospodářská krize, k níž podle očekávání dojde v důsledku pandemie, může státy nutit k tomu, aby v zájmu podnícení krátkodobého hospodářského růstu nevěnovaly tolik pozornosti životnímu prostředí;
1. uznává neoddělitelnou vazbu mezi změnami v životním prostředí a lidskými právy; uznává klíčovou úlohu obránců lidských práv a jejich právních zástupců; vyjadřuje politování nad rostoucím počtem vražd obránců lidských práv v oblasti životního prostředí a násilných činů vůči nim, včetně násilí na základě pohlaví, výhrůžek, obtěžování, zastrašování, ocerňujících kampaní, kriminalizace, soudní šikany, nuceného vystěhování a vysídlování; zdůrazňuje především práci ochránkyň životního prostředí a odsuzuje rizika, jimž tyto ženy čelí;
2. opakuje, že povinnost států chránit práva jejich občanů je jasně zakotvena v mezinárodním právu; vyzývá Komisi a členské státy, aby v EU i na celém světě chránily práva obránců lidských práv v oblasti životního prostředí, aby přijaly zvláštní opatření na ochranu svobody projevu a svobody a plurality sdělovacích prostředků v souvislosti s environmentálními právy a zajistily bezpečnost a ochranu novinářů;
3. vyzývá k přijetí okamžitých opatření proti obtěžování, zastrašování, násilným útokům a věznění ochránců životního prostředí, a to včetně násilí na základě pohlaví, a vyzývá k rychlému jednání v zájmu ochrany ochránců životního prostředí před všemi druhy obtěžování, pronásledování a násilí; naléhavě proto vyzývá státy, aby ochráncům životního prostředí zajistily ochranu tím, že přijmou právní předpisy a komplexní ochranná opatření, že mimo jiné zahájí vyšetřování útoků a hrozeb, kterým ochránci čelí, a zajistí převzetí odpovědnosti za takové útoky a hrozby; vyzývá k poskytování větší finanční podpory ochráncům environmentálních práv; uznává, že ženy bránící lidská práva v oblasti životního prostředí čelí vícečetným a prolínajícím se formám násilí a diskriminace, včetně sexuálního násilí a násilí na základě pohlaví; naléhavě vyzývá země, aby přijaly účinná opatření na ochranu ochránců práv a aby zvážily, zda by při své práci na prošetřování hrozeb a útoků, s nimiž se setkávají obránci lidských práv, neměly zohledňovat aspekt pohlaví;
4. vyzývá EU, aby v souladu se zmíněnou rezolucí Rady OSN pro lidská práva učinila kroky ke zlepšení informovanosti veřejnosti a její účasti na rozhodování o životním prostředí, včetně občanské společnosti, žen, dětí, mladých lidí, původních obyvatel a venkovských a místních komunit, a to nejen v rozvojových zemích, ale i v celosvětovém měřítku;
5. vyjadřuje hluboké znepokojení nad situací ochránců životního prostředí, oznamovatelů, novinářů a právníků se specializací na životní prostředí, která se na celém světě neustále zhoršuje; vyzývá EU a její členské státy, aby chránily svobodu projevu, svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků a právo na shromažďování a zajistily bezpečnost a ochranu novinářů a oznamovatelů jak v EU, tak i prostřednictvím jejich vnějších vztahů; vyjadřuje hluboké znepokojení nad nekalými praktikami, zločiny a vražednými útoky, jimž stále ještě čelí novináři a pracovníci sdělovacích prostředků kvůli své činnosti; připomíná, že podání oznámení je vyjádřením svobody projevu a informací a

---

⁵ https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf

plní stěžejní úlohu při odhalování případů porušení práva Unie a předcházení takovým případům, jakož i při posilování demokratické odpovědnosti a transparentnosti; vyzývá v této souvislosti Komisi, aby sledovala provedení směrnice (EU) 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie, členskými státy a zaručila, aby členské státy tuto směrnici v plném rozsahu uplatňovaly⁶; považuje svobodu informací za důležitý nástroj pro řádné a včasné informování lidí, na něž může mít dopad změna klimatu, o škodlivém vlivu změny klimatu a o opatřeních přijímaných v zájmu přizpůsobování se této změně; požaduje, aby byla svoboda informací dodržována;

6. podporuje kroky Komise v rámci její vnější činnosti, které jsou zaměřeny na posilování demokracie, právního státu a lidských práv se zvláštním zřetelem k problematice klimatu, neboť EU musí hrát klíčovou roli v prosazování ochrany lidských práv a musí vyvíjet a podněcovat iniciativy, jejichž cílem je potírat organizovanou trestnou činnost, nezákonné zabírání půdy a odlesňování, jelikož se jedná o prvky zásadního významu z hlediska zajištění ochrany obránců lidských práv v oblasti životního prostředí; důrazně podporuje práci na rozvoji stabilních institucí, vymahatelné spravedlnosti, lepším přístupem obětí porušování lidských práv v důsledku změny klimatu a obránců lidských práv v oblasti životního prostředí k opravným prostředkům, prosazování lidských práv a řádné správě věcí veřejných;
7. vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, že ochránci životního prostředí jsou v rozvojových zemích stále více kriminalizováni a pronásledováni v důsledku využívání přírodních zdrojů, které je jednou z příčin odlesňování, ztráty biologické rozmanitosti⁷ a porušování lidských práv, přičemž nejvíce jsou těmito jevy postiženi původní obyvatelé; vyzývá Komisi, aby zajistila, že EU nebude podporovat iniciativy a projekty, které by vedly k nezákonnému zabírání půdy, nezákonné těžbě dřeva a odlesňování nebo měly jiný, takto škodlivý dopad na životní prostředí; odsuzuje veškeré pokusy o deregulaci ochrany životního prostředí a lidských práv v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19 a s jinými krizemi; vyzývá Komisi, aby ochránce životního prostředí na celém světě podporovala; zdůrazňuje, že bezpečnost obránců lidských práv v oblasti životního prostředí je neoddelitelně spjata s bezpečností komunit, které hájí; vyzývá Komisi, aby posoudila přínos původních komunit k navrhovaným projektům a způsob, jakým byly zohledněny jejich zkušenosti a znalosti místní ekologie;
8. vítá závazek Komise přijmout legislativní návrh, který podnikům v celé EU uloží povinnost náležité péče, a poukazuje na specifické potřeby a práva žen a zranitelných skupin, jako jsou děti a původní obyvatelstvo; zdůrazňuje, že v rámci tohoto kroku by měly být vytvořeny mechanismy odpovědnosti a soudní nápravy; zdůrazňuje, že je důležité, aby byl na základě důkladného posouzení dopadu zrevidován a posílen legislativní rámec EU pro odpovědnost za životní prostředí a přístup k právní ochraně v záležitostech životního prostředí;
9. připomíná svůj názor, že všechny relevantní politiky a nástroje EU, včetně obchodních dohod, ale také rozvojová pomoc a vízové politiky musí být vždy založeny na nejprísnejších unijních a mezinárodních environmentálních a lidskoprávních normách a měly by být podmíněny dodržováním zásad demokracie, právního státu, lidských práv a

---

⁶ Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17.

⁷ Mezivládní vědecko-politické platforma pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES), zpráva ze semináře o biologické rozmanitosti a pandemiích, <https://ipbes.net/pandemics>

základních svobod a úctou k lidské důstojnosti, rovnosti a solidaritě, jakož i k zásadám řádné správy věcí veřejných; domnívá se, že tato spolupráce, jejímž cílem je učinit přítrž zastrašování, represím a násilí vůči původnímu obyvatelstvu a ochráncům životního prostředí by měla vést k omezení nebo pozastavení vnější pomoci a podpory, ovšem neměla by mít vliv na humanitární pomoc a poškodit konečné příjemce; v této souvislosti zdůrazňuje, že je důležité zajistit odpovědnost za to, aby finanční prostředky nebyly využívány na projekty, které poškozují životní prostředí nebo lidská práva; vybízí delegace EU ve třetích zemích, aby spolupracovaly se zástupci původního obyvatelstva a ochránci životního prostředí a vhodnými opatřeními je podporovaly; podporuje právo na bezpečné, čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí a práci obránců lidských práv, jejich ochranu a vytváření příznivého prostředí pro jejich činnost;

10. vyzývá EU a její členské státy, aby do politik v oblasti klimatu promítaly práva původních obyvatel a poskytovaly zvláštní finanční a technickou pomoc na provádění programů na podporu těch, kteří jsou nejvíce ohroženi důsledky změny klimatu nebo vysídlením způsobeným touto změnou, jako jsou původní obyvatelé, uprchlíci a vysídlené osoby v hostitelských komunitách, a na podporu ochránců životního prostředí; vítá rozhodnutí Výboru OSN pro lidská práva ve věci *Teitiota v. Nový Zéland*⁸;
11. podporuje takový přístup k řízení migrace ve třetích zemích, který je založen na lidských právech a který bere v potaz veškeré nedostatky v ochraně lidských práv v souvislosti s migrací; v této souvislosti připomíná stávající nástroje pro legální cesty a domnívá se, že takové nástroje je třeba nadále zavádět pro osoby, které potřebují ochranu; zdůrazňuje, že při uplatňování tohoto přístupu je nutné posilovat kapacity států i spolupráci a stálý dialog s organizacemi občanské společnosti, včetně organizací zastupujících původní obyvatelstvo a jiné osoby ve zranitelné situaci, a s partnery OSN; podporuje určení a prosazování osvědčených postupů týkajících se povinností a závazků v oblasti lidských práv, které podporují a posilují tvorbu politik v oblasti ochrany životního prostředí na unijní a mezinárodní úrovni.
12. domnívá se, že změna klimatu bude nutit stále více lidí k migraci; připomíná, že negativní důsledky změny klimatu oslabují vyhlídky jednotlivých zemí na rozvoj a ještě zhoršují převládající formy nerovností, například nerovností mezi muži a ženami; zdůrazňuje, že změna klimatu má citelnější dopad na zranitelné skupiny obyvatelstva, jako jsou ženy a dívky; vítá skutečnost, že se místopředseda Timmermans zavázal k nápravě nerovností mezi ženami a muži, které změna klimatu umocňuje; vyzývá EU a její členské státy, aby zvážily zvláštní situaci žen a dívek, zjistily, jaké jsou případy diskriminace a situace zranitelnosti související s pohlavím, a aby se zabývaly osvědčenými postupy, kdy ženy působí jako hybná síla změn zaměřených na ochranu životního prostředí v zájmu udržitelnosti; vyzývá k další spolupráci s mezinárodními partnery s cílem začlenit porušování lidských práv způsobené zhoršováním životního prostředí do politik v oblasti životního prostředí a podnikat v otázkách klimatu kroky na základě lidských práv; uznává neocenitelnou práci obránců lidských práv na ochraně a prosazování lidských práv a základních hodnot; vyzývá EU, aby řešila klimatickou krizi jako krizi lidských práv, zavedla účinná opatření za účelem boje proti změně klimatu a

---

⁸ https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR/C/127/D/2728/2016&Lang=en

šla příkladem, pokud jde o ochranu práv budoucích generací.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	1.12.2020
Výsledek konečného hlasování	+: 51 -: 13 0: 4
Členové přítomní při konečném hlasování	Magdalena Adamowicz, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareș Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Marcel de Graaff, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Balázs Hidvéghi, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Lívia Járóka, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Nuno Melo, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Dragoș Tudorache, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Jadwiga Wiśniewska, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Beata Kempa, Leopoldo López Gil, Kris Peeters, Anne-Sophie Pelletier, Sira Rego, Franco Roberti, Miguel Urbán Crespo, Hilde Vautmans

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

51	+
EPP	Magdalena Adamowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Leopoldo López Gil, Nuno Melo, Kris Peeters, Emil Radev, Paulo Rangel, Ralf Seekatz, Tomas Tobé, Javier Zarzalejos
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Franco Roberti, Birgit Sippel, Bettina Vollath, Elena Yoncheva
RENEW	Anna Júlia Donáth, Sophia In 'T Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Dragoş Tudorache, Hilde Vautmans
GREENS/EFA	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Alice Kuhnke, Terry Reintke, Diana Riba I Giner, Tineke Strik
EUL/NGL	Cornelia Ernst, Anne-Sophie Pelletier, Sira Rego, Miguel Urbán Crespo
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn

13	-
ID	Nicolas Bay, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Marcel De Graaff, Peter Kofod, Tom Vandendriessche
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Assita Kanko, Beata Kempa, Nicola Procaccini, Jadwiga Wiśniewska
NI	Milan Uhrík

4	0
EPP	Balázs Hidvéghi, Livia Járóka, Nadine Morano
ID	Annalisa Tardino

Význam zkratk:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se

INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

Datum přijetí	4.3.2021						
Výsledek konečného hlasování	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 100px;">+:</td> <td style="text-align: right;">53</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">10</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">4</td> </tr> </table>	+:	53	-:	10	0:	4
+:	53						
-:	10						
0:	4						
Členové přítomní při konečném hlasování	<p>Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Sandra Kalniete, Karol Karski, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Jérôme Rivière, María Soraya Rodríguez Ramos, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Idoia Villanueva Ruiz, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko</p>						
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Angel Dzhabazki, Raffaele Fitto, Marisa Matias						
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Janina Ochojska						

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

53	+
The Left	Giorgos Georgiou, Marisa Matias, Manu Pineda, Idoia Villanueva Ruiz
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Janina Ochojska, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Urmas Paet, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Claudiu Manda, Sven Mikser, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Salima Yenbou

10	-
ECR	Angel Dzhambazki, Raffaele Fitto, Anna Fotyga, Karol Karski, Jacek Saryusz-Wolski, Hermann Tertsch
ID	Thierry Mariani, Jérôme Rivière, Harald Vilimsky
NI	Kostas Papadakis

4	0
ID	Anna Bonfrisco
PPE	Kinga Gál, David Lega, Miriam Lexmann

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se